

SMÅFISKER'N

NR 2/24 • ÅRGANG 40

**Ovum
permitterer**
side 2-3

**Pigghå
er godt**
side 14-15

**Svakt år for
Lofotfisket**
side 26-27

**Regulerings-
møtet**
side 6-8

Hummer
side 18-23

**Turistfiske-
rapport**
side 30-31

**Flyktingenes
makrellfangst**
side 6-7

Uavhengig organ for Norges
Fritids og Småfiskerforbund

REDAKTØR:

Lars Kongsvik
Sagstadvegen 11
5243 Fana
959 78 566
kongsviklars@gmail.com

REDAKSJONSKOMITE:

Regionslederne

FORBUNDSFORMANN:

Lars Kongsvik
Sagstadvegen 11
5243 Fana
959 78 566
kongsviklars@gmail.com

REGIONSLEDERE I NFSF:

ØST: Bjørn Bryng
Petersborgvn. 4
3115 Tønsberg
913 87 484
abcopp@online.no

SØR: Øyvind Jørgensen
Lokes vei 42B
4846 Arendal
900 26 177
lokesvei@online.no

VEST: Ottar Nygård
Pernesvegen 23
6717 Flatraket
918 60 683
Ottar.nygard@gmail.com

NORD: Tore Johnny Markussen
Legdaveien 17
8372 Gravdal
959 11 444
tore.johnny.markussen@gmail.com

ANNONSER: Tegnes gjennom
forbundsleder/redaktør.

Priser:

1/1 side: 2800 kr
1/2 side: 1600 kr
1/4 side: 1000 kr
1/8 side: 600 kr

Redaksjonskomiteen oppfordrer
alle lokallag til å bidra med stoff
til kommende utgaver.

FORSIDEBILDET:

Flyktninger på fisketur i Grenlands-
fjordene. Alan Baker (Skien Rotary) og
Bjørn Magne Sandal (Småfisker'n Tele-
mark) hjelper ivrige deltakere med
fiskeutstyret. Foto: Terje Hermansen

Opplag: 2500

Antall utgivelser pr. år: 2

Førtrykk: dragefjellet.no

Trykk: Kroonpress AS

Produsert i samarbeid med

Norsk Maritimt Forlag

Kopiering av innhold er ikke tillatt
uten samtykke fra utgiver.

www.nfsf.no
www.smafiskern.no

Problemer for oppdrettsegget

MENINGER: I Småfisker'n 1/22 hadde vi et innslag om «oppdrettsegget» Ovum. Nå er selskapet i hardt vær fordi næringen ikke vil ta kostnadene med overgang til ny teknologi.

TEKST: LARS KONGSVIK

Egget har siden 2022 gjennomført to produksjonsykluser med svært gode resultater. En har høstet erfaringer, og egget har vært på land for modifisering før neste produksjonssyklus. Ovum ble konstruert for å ta oppdrettsnæringen over fra åpne mårder til lukkede anlegg i sjø.

Betaler for regjeringens passivitet

Mellom 18 og 23 mister jobben hos produsent Herde Kompositt i Ølve og 33-40 blir permittert. I Ovum blir 8 av 21 ansatte oppsagt, men ingen blir permittert. Dette er helt nødvendige tiltak ifølge Cato Lyngøy, gründer og direktør i Ovum og styreleder i Herde Kompositt. Lyngøy tar ikke lett på situasjonen og føler sterkt på at mange familier blir rammet når så stor del av arbeidsstokken mister jobben. Gründeren er sikker på at næringen må over på lukkede anlegg. Spørsmålet er bare hvor lang tid det tar før overgangen starter. I mellomtiden risikerer en å miste kompetanse som trengs for å videreføre produksjonen av egget. Hvor lenge skal regjeringen sitte med hendene i fanget?

Næring med nok av utfordringer

Selv om etableringskostnadene for lukkede anlegg i sjø er 4-5 ganger så store som med konvensjonelle anlegg, er det åpenbart at næringen må over på en form for lukket teknologi. I år har mediene dekket en rekke hendelser som viser at tradisjonelle merder ikke er bærekraftige. Det kan nevnes rømming, store lusepåslag, smitte mellom anlegg, invasjon av perlesnormanet, sykdomsutbrudd med stor dødelighet, skade og død etter avlusinger, rensefisk som dør pga. dårlig fiskevelferd eller må avlives pga. lusebehandling, stor smitte av luselarver ut til ørret og villaks, utslipp av enorme mengder ekskrementer, utslipp av kjemikalier som skader, dreper eller tas opp i villevende organismer

som fisk, skalldyr og skjell. Kort sagt er det et skrikende behov for driftsformer som gir laksen bedre velferd og som skåner havmiljøet for skadelig påvirkning.

Grunnrenteskatt skader

Stortinget har vedtatt grunnrenteskatt for oppdrettsnæringen. Det går an å forstå at samfunnet mener bransjen må betale mer tilbake til samfunnet. Den har vederlagsfritt benyttet store sjøarealer til å tjene gode penger. Samtidig vet vi at næringer som pålegges høyere skattetrykk, alltid vil vegre seg for å gjøre endringer som gir ytterligere utgifter. Og det er nettopp det som skjer nå. Ovum har produsert to nye «egg» for salg til. Alt lå til rette for at disse skulle tas i bruk på nye lokaliteter. Så sitter næringen på gjerdet og venter på offentlige incentiver for å gjøre disse investeringene.

NFSF krever lukkede anlegg

NFSF besøkte Nærings- og Fiskeridepartementet i april 2023 og ba om at det ble stilt krav om RAS-teknologi for alle nye anlegg samt at resten av næringen måtte gå over til lukkede anlegg innen 2030. 29. august 2024 kom dette svaret:

Departementet jobber kontinuerlig med å sørge for rammevilkår som ivaretar både muligheten til å drive bærekraftig havbruk og hensynet til miljøet rundt. Tidligere i år ble et nytt regelverk for forurensning fra kystnært havbruk lansert.

For tiden arbeider departementet med en stortingsmelding om havbruk, som vil ta for seg tilatelsessystemet, og har som mål å få på plass et mer helhetlig system for å nå målet om størst mulig verdiskaping innenfor bærekraftige rammer. I forbindelse med dette arbeidet vil det kunne være relevant å vurdere noen av problemstillingene dere tar opp, herunder spørsmålet om lukkede merder.

I tillegg jobber departementet med å lage et forslag til en miljøfleksibilitetsordning. Denne ordningen skal blant annet bidra til å redusere lusepresset på både oppdretts- og villfisk, og

▲ **PROTOTYPE:** Oppdrettsegget Ovum. I tillegg til det første eksemplaret står nå to nye egg klare til å ta imot smolt. Testresultatene er svært lovende, men kjøperne sitter foreløpig på gjerdet. FOTO: JORUNN SÆLE BJØRKHAUG

sikre at det tas i bruk lav- og nullutslippsteknologi i områder hvor det er nødvendig å redusere utslippene. Det skal legges frem forslag til ordning i løpet av 2024.

Nøkkelen og ansvaret

Når du leser dette har altså regjeringen et par uker på seg til å legge fram miljøfleksibilitetsordningen.

På møtet hos departementet formidlet byråkratene at det pr. dato ikke er noen krav til oppdretterne om hvilke tekniske løsninger de skal velge så

lenge de oppfyller målinger knyttet til miljøkrav.

NFSF mener det er på høy tid at regjeringen stiller skjerpede krav til oppdretterne. Næringen har vist tydelig at det ikke lenger er bærekraftig og dyrevelferdsmessig forsvarlig å fortsette driften i åpne mærdar. Derfor mener vi at regjeringen må ta ansvaret og styre oppdretterne over på lukkede anlegg. Et tilstrekkelig tydelig regelverk er nøkkelen som må til for å virkeliggjøre endring.

Nå kreves det handling! ■

En hedersmann til minne

FORENINGSLIV: Da Carl Fjerbæk (1937–2024) rundet 85 år, ønsket han å gå fra borde som formann etter 30 år ved roret i Småfisker'n Moss og Rygge.

TEKST: STYRET I SMÅFISKER'N MOSS OG RYGGE

Carl var en av pådriverne for å dra i gang lokalforening i Moss på 1980 tallet, etter en tid sammen med Elias i Onsøy/Råde. Dette ble starten på Småfisker'n Moss og Rygge, og med det et formannssverv. Faglig dyktig, velorientert i fiskerisaker, var det lett å sitte i styret med Carl. I åtte år var han også regionsleder. I noen år satt han dessuten i Råd for laks og sjøørret i Østfold.

Laksefisket var en av Carls fritids syssler, og han hadde i årtier et laksesteng syd av Store Sletter.

Til årsmøtet i 2022 ønsket altså Carl å gi seg etter 30 år som formann. Som takk for dugelig innsats, valgte styret å utnevne ham til æresmedlem. Påtroppende formann Thorbjørn Andersen fikk overrakt klubba og Carl fikk et æresdiplom til stor applaus. Carl var som kjent dansk, og hva var vel mer naturlig enn at Thorbjørn hedret jubilenten med ei flaske Gammel Dansk!

Thorbjørn overrasket også Betty Fjerbæk med en flott blomsterbukett som takk for kaffe og nybakete kaker etter alle styremøtene opp igjennom åra. Ikke minst også for innsatsen i kjøkkenet på mange familiedager i regi av Studieforbundet. Applausen for henne var vel fortjent! Carl takket for oppmerksomheten, tok et tilbakeblikk fra tiden i foreningen og mintes småfiskere som etter hvert hadde gått fra borde opp i gjennom åra.

Etter en tids sykdom sovnet Carl selv inn 14. juni. Så ble det vår tur til å minnes Carl. Styret stilte opp til bisettelsen i Rygge kapell og la ned krans. I Småfiskernes blå gensere stod vi æresvakt ved bilen, og som en siste gest gjorde vi honnør idet Carl la ut på sin siste seilas, denne gang uten sjark. Hvil i fred, Carl. ■

MENINGER: Har du tenkt over hvor privilegerte vi er i Norge som kan dra på sjøen og forsyne oss av havets ressurser? Enten du fisker bare litt for moro skyld, satser på skikkelig matauk eller vil gjøre klar for en skalldyrraften så kan du dra ut og hente av det som havet gir.

■ Det triste unntaket

Innledningsordet gjelder dessverre ikke for Oslofjorden og deler av kysten videre sørover. Her er det lite å høste utenom skalldyr. Forskerne har laget rapport og lister opp fem grunner til at Ytre Oslofjorden er i kjelleren. Fiske (høsting) rangerer øverst, og så er miljøgifter, mikroplast, fysisk påvirkning og næringsalter inne på listen. Rapporten leste du sikkert i forrige nummer av Småfisker'n.

■ Miljøet er nøkkelen

Selv om fiske er øverst på listen over det som påvirker miljøet i ytre Oslofjord, vil vi påstå at det er forurensing som over tid har skapt et miljø som er slik at fisken ikke reproducerer seg som før. Utslipp fra kloakk og avrenning fra jordbruk gir overgjødning. Dermed gror økosystemene ned tildekket med trådalger. Makroalger som tang, tare og ålegressenger får ikke lys og dør. Store mengder dødt biologisk materiale synker til bunnen og

brytes ned. Dermed brukes det meste av oksygenet i vannet opp. Hvem kan leve der? Konklusjonen er at sentrale myndigheter må ta ansvaret for å oppgradere kloakkrenseanlegg slik at utslippet av næringsalter reduseres drastisk. Dette er det viktigste enkelttiltaket for få tilbake et miljø der økosystemene restitueres og fiskebestander igjen kan vokse. I tillegg må beskatning av kystnær brisling og sild, samt reke opphøre, slik at viktige deler av matfatet til fisken blir velfylt. Til sist kan vi lære av det som observeres i Ørsund og få slutt på bunntrålingen.

■ Hummertiltak virker

Det eventyrlige hummerfiske øst for Lindesnes er virkelig gledelig. Også i fjor var det gode hummerfangster her. I 2023 skyldte forskerne på høy sjøtemperatur som gjorde hummeren mer aktiv, slik at flere fant veien til teinene. Dette har vi ikke hørt noe om i år. Kanskje skal vi se på oppgangen som et positivt svar på opprettelse av hummerreservater og innføring av maksimalmål og vern av rognhummer. Fremover er det viktig at vi

fortsetter å holde trykket på etterlevelse av fiske- og vernereglene for hummer.

■ Ja, vi trenger deg som medlem

Norge er blitt et organisasjonssamfunn. Det er gjennom langsiktig og engasjert arbeid at vi kan drive påvirkning av myndigheter og forvaltning. Da trenger vi medlemmer som står bak og gjør det mulig for oss å drive organisasjonen. Din medlemskontingent på noen hundrelapper en gang i året betyr mye for oss. Vi håper du fornyer medlemsskapet ditt med glede og at du også verver nye. Bruk nettsiden vår www.nfsf eller www.smaafisker. Der kan du få dine fiskevenner til å registrere seg og betale medlemskapet direkte med Vipps eller bank.

Oppfordring: Planlegg vinteren slik at du får deg noen gode fisketurer enten lokalt eller på en destinasjon der fisken står tettere. ■

*Jeg ønsker deg en
velsignet jul - og skitt fiske!*
Lars Kongsvik

Forbundsleder Lars Kongsvik • kongsviklars@gmail.com

HØSTER AV HAVET: Lofoten er et drømmemål for mange sportsfiskere, men også her lyser varsellampene. FOTO: TORE JOHNNY MARKUSSEN

FRA **5599,-**

Smartliner Pro Teinehaler

- Solid haler til gunstig pris
- Norsk design
- 3 modeller: 300W - 600W - 900W

Kilespor med nøyaktig tilpasset vinkel som griper godt på tauet.

Bærehåndtak i halerens balansepunkt.

Optimalt plasserte utkasterkniver sørger for "handsfree" innhaling.

Solid arm som kan tas av ved transport.

Solid blokk av fiberarmert nylon.

Haleren kan enkelt løsnes og løftes av foten.

Ikke behov for klemme eller rulle for å holde tauet i sporet.

Vippebryter med fjærbelastet revers.

Motor med overbelastningsvern. Haleren tar en liten pause hvis den blir for varm.

Solid fot. Låsbar i 0-90-180 og 270 grader.

Haleren kan legges på siden uten at plastdekselet berører bakken og blir skadet.

Med lidenskap for sjøen!

www.maritim.no

Tlf: 37 00 03 70 - salg@maritim.no

Reguleringsmøtet

november 2024

FORVALTNING: Årets reguleringsmøte ble avholdt 6. og 7. november. Denne gangen var møtet flyttet ut av Fiskeridirektoratet sine lokaler og til en konferansesal på Hotell Admiral, tvers overfor Bryggen i Bergen. Undertegnede representerte NFSF på møtet.

TEKST OG FOTO: LARS KONGSVIK

De aller fleste sakene som ble behandlet, var helt tradisjonelle reguleringsaker innenfor de store fiskeriene. Nytt av året var en innledning fra Fiskeridirektøren der han orienterte om at fiskeriene må endre seg i retning av høstningsmåter der en reduserer utslippet av CO2. Fra innledningen i sakspapirene sakser vi dette:

Klimakrisen er en av de største utfordringene verden står overfor, og klimagassutslippene må reduseres. Alle sektorer må bidra for å oppnå ambisjonen om store utslippskutt i årene fremover. I fiskeriforvaltningen er det nødvendig å starte arbeidet med å inkludere klimavurderinger i våre beslutningsgrunnlag.

Bærekraft er et av fem satsningsområder i Fiskeridirektoratets strategi fra 2024, og hensynet til klima er synliggjort i delmål 1: «Vi skal bidra til å synliggjøre klimaavtrykket i næringene og bidra til et klima-

nøytralt regelverk». Vi har gjennom tildelingsbrevet for 2024 også fått følgende oppdrag; «... i 2024 vurdere hvordan også klimatilpasning og limatiltak kan inkluderes mer konkret i rådgivningen».

Mindre klimautslipp er for så vidt noe fiskerne har hatt egeninteresse av i lang tid. Drivstoff er dyrt, så dersom en kan få til å høste kvotene med mindre drivstofforbruk, gir det bedre økonomi for rederen.

▼ **EN GOD PRAT:** Lunsjen er alltid en fin tid for uformelle, faglige diskusjoner. Fra venstre Snorri Runar Palmason, Fiskeridirektoratet, Kjell Nedreaas, Havforskningsinstituttet og Geir Huse, Havforskningsinstituttet.

▲ **HOLDER ORDEN:** Dirigentbordet på dag to. Forvaltningsdivisjonleder Jon-Erik Henriksen (til venstre) var møteleder. Her redegjør Guro Kristoffersen Lysnes fra Fiskeridirektoratet for regulering av makrellstørje. Leder av seksjon for fiskeriregulering, Trond Ottemo til høyre.

Nytt nå, er at fiskerireguleringene skal innrettes slik at de inneholder målrettede tiltak for at fiskerisektoren yter sin del inn mot å oppnå de planlagte CO² reduksjonene Norge har forpliktet seg til. Ut fra dette vil nok høstningsmåter som gir CO² besparelser bli et tema på kommende reguleringsmåter innenfor alle fiskerier.

Sviktede torsk kvoter

Et annet tema i år var høring om avbøtende tiltak i en tid der det er betydelig nedgang i torsk kvoten, samt en del andre fiskerier nord for 62 grader. Innen torsk fiskerierene er kvotene nå omtrent på samme nivå som på 1990 tallet. Den store forskjellen i 2024 er at fiskeprisene prisene har steget kraftig. Likevel er situasjonen utfordrende for mange fiskere. Denne problemstillingen er ikke aktuell for fritidsfisket. Likevel opplever vi at kvotenedgangen gir et press på kvotene som er avsatt til fritidsfisket. Forslagene fra Fiskeridirektøren møtte overraskende motbør, så det er usikkert hvor mange av de foreslåtte avbøtende tiltakene som blir gjennomført.

Press på kvoten til rekreasjons- og ungdomsfiske nord for 62 grader

Fiskeridirektøren hadde foreslått å avsette 7000 tonn torsk til rekreasjons- og ungdomsfiske, slik det har vært gjort de siste 10 årene. Det kom innspill fra både Norges Fiskarlag, Nord Fiskarlag og Kystfiskarlaget om at turistfisket måtte reduseres. En mente at innstramming her burde gi grunnlag for at nevnte felleskvote reduseres til det halve. Arne Inge Eriksen fra BIVDU mente det var uheldig at fritidsfisket, turistfisket og ungdomsfiskeordningen er under samme avsetning.

Representanten fra Norges rederiforbund kom i år som i fjor med angrep på fritidsfiskerne sin rett til å levere opp til

2000 kg torsk. Trond Ottemo fra Fiskeridirektoratet repliserte at den økonomiske grensen på 50 000 kr gjør at fritidsfiskerne i realiteten ikke kan levere mer enn halvparten. Han sa også at kvoteavsetningen på 7000 tonn er en del av regnskapet for høstningen av torsk og ikke en sak om fritidsfiskerne sin rett til å levere torsk. Kjell Nedreås fra Havforskningsinstituttet opplyste at anslagene fra HI viste at turistfisket stod for 2000 tonn og fritidsfisket for 9000 tonn slik at avsetningen på 7000 tonn egentlig er i minste laget.

Undertegnede framholdt at ifølge Havressursloven tilligger de marine artene fellesskapet. Ut fra dette mener vi at fisk til kystbefolkningen, altså fritidsfiskegruppen må ligge som basis. Når ressursene er så store at de gir grunnlag for et næringsfiske, så kommer dette på toppen. Ved varierende ressurstilgang må yrkesfisket tilpasse seg dette uten å gjøre krav på å ta den delen som kystbefolkningen fisker på. **Se graf 1 side 8**

Mindre til mottak

Ellers er det interessant å se at mengden fritidsfiskerne leverer til mottak har gått betydelig ned. Det er trolig to grunner til dette. Det ene er at torsken har endret vandringsmønsteret i nord og er mindre tilgjengelig nær land i store områder. Videre har kiloprisen økt slik at fritidsfiskeren når det økonomiske taket på 50 000 kr lenge før en har fylt kvoten på 2000 kilo.

Sei nord for 62 grader

Bestanden er vurdert godt over føre-var nivå og har vært økende i en relativt lang periode. Seikvoten er fastsatt til 193 117 tonn i 2025, i tråd med høstingsregelen. Dette er en reduksjon på om lag 13 prosent fra inneværende år. Reguleringsopplegget fra 2024 foreslås i hovedsak videre-

▼ **FISKERIDIREKTØR:** Med bakgrunn som rikspolitiker, minister og ordfører har Frank Bakke Jensen stor kjennskap til forvaltning.

ført. Dette gjelder også fordelingen mellom reguleringsgrupper, kvotefleksibilitetsmodellen og størrelsen på viktige avsetninger. **Se graf 2 side 8**

Hyse nord for 62 grader

Totalkvote på hyse ble fastsatt til 130 000 tonn under 54. sesjon i Den blandede norskrussiske fiskerikommisjon. Dette innebærer en reduksjon i totalkvoten ca. 8 prosent fra inneværende års nivå, det vil si en reduksjon på 11 000 tonn. Fiskeridirektøren legger opp til en videreføring av avsetningen på 300 tonn hyse til ungdoms- og rekreasjonsfisket. Avsetningen skal dekke både registrert og uregistrert fangst i fritids- og turistfiske. Avsetningen blir gjort før fordeling av den nasjonale kvoten på trål og konvensjonelle redskap. **Se graf 3 side 8**

Borgundfjorden

Norges Kystfiskarlag hadde sendt skriftlig inn at de ønsket en revurdering av reguleringene som ble innført i 2009. De mener at reguleringen stenger ut yrkesfiskerne fra fjorden samtidig som det foregår stor skala fritids- og turistfiske. Kystfiskarlaget skriver at de mener gjeldende regulering har liten legitimitet, og de ønsker at det åpnes for et forsiktig yrkesfiske i 2024. Avslutningsvis skriver de at de mener det bør være et grunnleggende forvaltningsprinsipp at en må prioritere de som har fiske som levebød foran fritidsfisket. Saken ble ikke løftet fram til diskusjon på møtet.

Rognkjeks

Det er i dag forbudt å fiske rognkjeks med fartøy som ikke er oppført i merkeregistret. Forbudet ble innført sammen med maksimalkvoter på arten i en periode med høy deltakelse og stort fiskepress.

> Side 10

Fig. 1: Registrert omsatt fangst i fritids- og ungdomsfisket og førstehandsverdi i perioden 2015 til 2024. Totalt registrert kvantum og verdi, nord for 62 grader

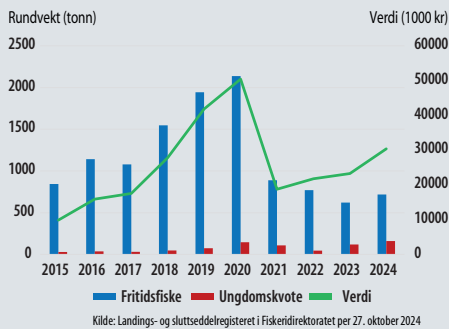

Fig. 2: Registrert omsatt fangst og verdi i fritids- og ungdomsfisket 2012 - 2023. Sei- kvantum og verdi, nord for 62 grader

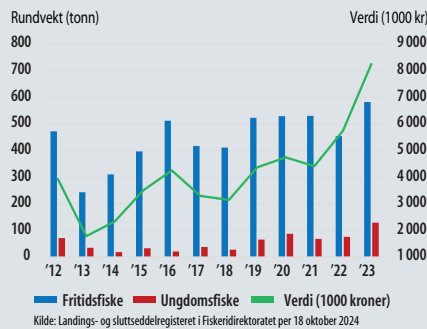
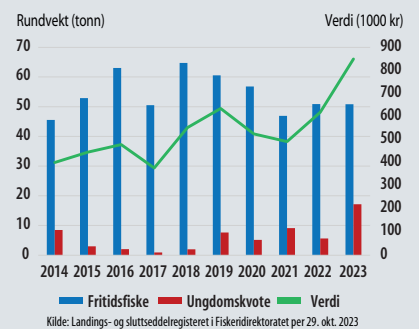

Fig. 3: Registrert omsatt fangst i fritids- og ungdomsfisket og førstehandsverdi i perioden 2014 til 2023. Hyse- kvantum og verdi, nord for 62 grader

▲ **REGULERINGSMØTET:** Et blikk utover forsamlingen, med representanter fra BIVDU og Sameetinget i forgrunnen.

Direktøren foreslår å fjerne forbudet mot å fiske rognkjeks for fritidsfiskere. Det foreslås også å begrense omsetningen i fritidsfiske til et kvantum som tilsvarer 600 kg utilvirket rognkjeksrogn per fartøy og person. Saken avstedkom replikker fra yrkesfisket og tilsvaer fra undertegnede. Jeg hevdet at forslaget var prinsipielt riktig, siden det ikke er noen grunn til å utestenge fritidsfiskerne fra dette fisket.

Fiskekvoter sør for 62 grader

Det er en kjensgjerning at de store fiskeriene foregår i nord. Torskebestanden i Nordsjøen og Skagerak består etter ICES' mening av tre bestander (*North-western, Viking, og Southern*) som er i ulik forfatning. Så mener de at bestandene blander seg med hverandre om våren. Dermed må alle bestandene forvaltes ut fra hensyn til den svakeste, sørlige be-

standen. ICES har varslet en revisjon av kvoteanbefalingene for torsk i Nordsjøen og Skagerak, men dette er ikke klart ennå. Fiskeridirektøren mener at det generelle forbudet mot et direkte torskefiske i Skagerrak bør videreføres i 2025. Likevel vil han foreslå å videreføre muligheten for mindre fartøy til å fiske torsk direkte. Dette er en gruppe fartøy som ikke har tatt store fangster gjennom årene, og som derfor kan gis mulighet for å fiske torsk direkte selv om totalkvoten er lav.

Det var ingen store overraskelser hverken når det gjelder sild, makrell eller andre fiskeslag sør for 62 grader. Situasjonen i Oslofjorden var ikke noe tema og heller ikke hummerfisket.

Økosystembasert forvaltning

Fra NFSF ble det stilt spørsmål om en tar hensyn til sjøfugl sitt behov for mat

når en gjør beregninger for hvor mye som kan høstes av for eksempel sild. Her svarte fiskeridirektøren at dette var tema for reguleringsmøte til våren. Da får vi håpe at det blir rom for å drøfte dette temaet og at forvaltningen og forskerne legger godviljen til for en økosystembasert tenkning i fremtidige reguleringer.

Siden Havforskningsinstituttet er en viktig premissleverandør til Fiskeridirektoratet, er det også fristende å nevne at instituttet har fått merkbart mindre midler til sin aktivitet. Dermed må de prioritere hardere hvor forskningsinnsats og tokt skal settes inn.

I havressurlova §7 står det bl. a:

Ved forvaltninga av dei viltlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet skal det leggjast vekt på:

- ei føre-var-tilnærming i tråd med internasjonale avtalar og retningslinjer
- ei økosystembasert tilnærming som tek omsyn til leveområde og biologisk mangfald (...)

Dette er utfordrende krav som forutsetter solid forskningsinnsats som grunnlag for de avgjørelser som skal treffes. Nedbemanning på Havforskningsinstituttet er ikke det rette svaret i denne situasjonen. I en tid med nedgang i mange bestander, klimaendringer og betydelige endringer i økosystem burde heller forskningsinnsatsen økes. HIs budsjett-situasjon er selvsagt ikke noe tema for reguleringsmøtet, men vi ser at endringer her kan gi utslag for datagrunnlaget som Fiskeridirektoratet bygger sine avgjørelser på. ■

Les mer om bestander, innspill og utredninger på www.fiskeridir.no
> Reguleringsmøte november 2024

Mer enn 110 år i kystfolkets
TJENESTE

NOGVA NANNI > 2024 kampanje

> N3.21 – 21 HK

KAMPANJEPRIS

88.500,-

> N3.30 – 29 HK

KAMPANJEPRIS

108.625,-

> N4.38 – 37,5 HK

KAMPANJEPRIS

130.625,-

> N4.50 – 50 HK

KAMPANJEPRIS

149.875,-

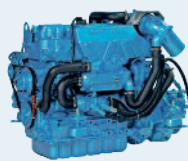
> N4.65 – 59 HK

KAMPANJEPRIS

160.000,-

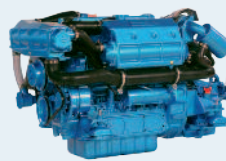
> N4.80 – 79 HK

KAMPANJEPRIS

195.625,-

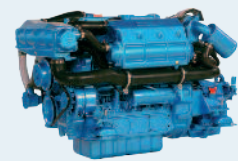
> N4.115 – 115 HK

KAMPANJEPRIS

241.250,-

> N4.140 – 135 HK

KAMPANJEPRIS

244.875,-

> T4.205 – 200 HK

KAMPANJEPRIS

348.125,-

> T4.270 – 265 HK

KAMPANJEPRIS

352.500,-

> 6.420 TDI – 320 HK

KAMPANJEPRIS

398.375,-

Alle motorer fra og med N4.38 leveres med sluregear. Alle priser forstås EX. WORKS Søvik inkl. moms.

NOGVA MOTORFABRIKK AS
NO-6280 SØVIK

T +47 70 20 84 00
F +47 70 20 84 10

E-POST firmapost@nogva.no
> nogva.no

NOGVA

FOLKEMØTE: «Bevar Raet» inviterte til åpent møte på Vitensenteret i Arendal for å informere om prosjektet og prosessen.

TEKST OG FOTO: ØYVIND JØRGENSEN

Raet Nasjonalpark ligger i Grimstad, Arendal og Tvedestrand. Mer enn 98 prosent av arealet er under vann og omfatter sårbare naturtyper som ålegrasenger, tare-skog, skjellsand og rullesteinsbunn, som er viktige habitater for livet i havet. Områdene er mye brukt av både lokale og besøkende til rekreasjon, båtliv, fiske og bading.

■ Legge til rette for at marine økosystemer i nasjonalparken kan gjenoppbygges til et robust nivå. Dette krever kartlegging og kunnskap, både om hvordan økosystemene virker i samspill, hvordan områdene brukes i dag, og hvilke endringer som gir effekt. Det krever

- Gjennomføre prosjektet på en måte som gir en balanse mellom brukerinteresser og økt vern slik at brukerne er med på laget og vernet faktisk fungerer godt over tid.

– Engasjementet har kostet, sier han i Tvedestrandsposten og medgir at han «har fått mye kjeft».

Havforskningsinstituttet fikk i oppdrag fra *Bevar Raet* å utarbeide en rapport om hvil-

Hele kunnskapsrapporten er å finne på
HI og Agder Fylkeskommunes nettsider.

Man kan vel litt forenklet si at de forskjellige interessegruppene er villige til å akseptere tiltak som ikke går ut over dem selv. Kommunene vil helst unngå dyre rensetiltak, yrkesfiskerne vil gjerne få lov å fange leppefisk, de lokale fritidsfiskerne vil ikke ha begrensninger for andre enn som-

▲ **FORSKER:** Alf Ring Kleiven fra HI Flødevigen er en sentral person i Raet-arbeidet.

mergjestene «...som fisker hummer i juli med Biltema-teiner», og naturvernerne vil gjerne ha sine rekesmørbrød til sommerpilsen, men de er imot tråling.

Småfisker'n er med

Norges Fritids- og Småfiskerforbund har deltatt med to representanter i arbeidsutvalget, og har fulgt prosessen tett helt fra start. Både fritidsfiskere og yrkesfiskere har bidratt med hver sin såkalte innspillsrapport, og i tillegg har det blitt avholdt folkemøter i Tvedestrand, Arendal og Grimstad. Bruken av sjøområdene har blitt kartlagt ved at fiskerne og andre brukere har kunnet legge inn sine plasser i et webbasert program som heter SeaSketch.

Men, så er det jo sånn at nasjonalparken kun har råderett over den delen som er over vannflaten. Alt under vann styres av Fiskeridepartementet. Hvordan de stiller seg til eventuelle verneforslag forblir usikkert frem til det foreligger forslag fra nasjonalparkstyret som departementet kan behandle.

30 prosent vern innen 2030

Norge har skrevet under på Naturavtalen som sier at 30 prosent av verdens arealer på land og i havet skal være langsiktig bevart innen 2030. Hva dette betyr for vern i havet er uklart. I NRK Debatten svarte klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen (Ap) uklart på om 30 prosent var et globalt mål, eller om vi skal verne 30 prosent i Norge. Prosjekt *Bevar Raet* kommer etter all sannsynlighet til å sikte seg inn på prosentmålet, så gjenstår det å se om man får med seg brukerne av havet når de konkrete tiltakene kommer på bordet. ■

Hvordan måle fisk og andre sjødyr?

FORVALTNING: Dette er opplagt ingen stor sak, men likevel greit å være orientert om.

TEKST: LARS KONGSVIK

Ved gjennomlesing av «høstningsforskriften» kom jeg over paragraf 46 som forteller hvordan en skal måle korrekt. Jeg savnet umiddelbart hummer på listen, men kom så på at den står i en egen forskrift (forskrift om høsting av hummer).

Slik skal du altså måle:

- Fiskens lengde måles fra snutespiss til enden av sporens ytterste stråler.
- Pigghå måles fra snutespissen til bakerste kant av øverste haleflik.
- Sjøkreps måles fra spissen av pannehornet til bakre kant av midterste svømmelapp.

- Reker måles fra forkant av øyet til bakre kant av halen.
- Taskekrabbe og snøkrabbe måles over skallets største bredde.
- Kongekrabbe måles fra indre ende av øyehulen til innbuktning i bakkant midt på ryggskjoldet.
- Haneskjell og stort kamskjell måles over skallets lengste lengde.
- Hummer fra spissen av pannehornet til den bakre kant av midterste svømmelapp

Som du sikkert leste i forrige nummer av Småfisker'n anbefaler HI at hummer måles over ryggskjoldet. Dette er imidlertid på diskusjonsstadiet foreløpig og den tradisjonelle målemetoden gjelder fortsatt. ■

ORIGINALDELER

-FOR DIN SIKKERHETS SKYLD

Forhandler:

JARLSØ MARINA

Jarlsøveien 50
3124 Tønsberg
Tlf: 33 32 88 80
www.vallomotor.no

Flyktninger på fisketur ved Grenland

FORENINGSLIV: Det har kommet mange flyktninger til distriktet, og det er viktig å aktivisere og integrere disse i dagliglivet. Like viktig er det å gi dem opplevelser og vise hvordan vi lever og at naturen er åpen og tilgjengelig for alle.

TEKST: ØYSTEIN KØHN

FOTO: TERJE HERMANSEN OG ØYSTEIN KØHN

Dette var også bakgrunnen for et initiativ fra Småfisker'n avd. Telemark og Skien Rotary klubb, i samarbeid med KIE (Kvalifiserings- og integreringsenheten i Skien kommune). Vi inviterte til en fisketur med M/K «Flesa» på Langesundsfjorden.

Det var stor interesse for turen og mange hadde meldt seg på før de møtte til informasjonsmøtet. Her ble det orientert om turen, vist bilder og forklart om de forskjellige fiskeartene. En tirsdagsmorgen møtte 24 fiskere av begge kjønn fra Ukraina, Syria, Tyrkia, Afghanistan, Etiopia og Palestina opp ved Skagerak Arena. Her ble de stablet inn i minibuss og personbiler og kjørt til kaia på Stathelle. På forhånd var det lånt inn flytevester og fiskeutstyr. KIE-lederen ble også med på turen.

Fiskebonanza og fjordblikk

Ved kaia lå 75 fot store «Flesa» klar til avgang. Etter at alle var forsvarlig utstyrt gikk de ombord, og snart startet turen utover en blikkstilte fjord. Kaptein og eier av båten, André Bjønnes, er lokalkjent. Han stoppet over et område hvor det skulle være godt fiske. Og det var det sannelig. Snart var de første makrellene landet. Og flere fulgte.

Fisken var delt inn i grupper som fisket på skift, slik at det ikke skulle bli for mange snørevaser og krokskader. Dette fungerte fint, og makrellen var bitevillig hele formiddagen.

Deltakerne hadde mildt sagt liten erfaring med sjøfiske, men fikk kyndig veiledning og hjelp fra medlemmer av Småfisker'n og Ski-

en Rotary Klubb. Trolig hadde disse like stort utbytte av turen og opplevelsene som deltakerne.

Ingen språkproblemer

Man skulle tro at språket blei en barriere med åtte nasjonaliteter ombord, inkludert nordmenn og én gjest fra Nederland, og tolken ikke dukket opp, men det var slett ikke noe problem. Litt engelsk og norsk, sammen med fingre, armer og bein løste alle kommunikasjonsproblemer.

Utpå formiddagen var en kasse nesten fylt med makrell, og det var tydelig at deltakerne gjerne ville ha med fangsten hjem – noe de også fikk, etter at «hjelpemannskapet» hadde sløyet og rengjort fisken.

Alle var mer enn fornøyd med fangsten, ikke minst arrangørene, som på forhånd fryktet både dårlig vær og elendig fiske. Men her klaffet alt, og så mange smilende fjes og fornøyde mennesker skal man lete lenge etter. Både språklige og kulturelle forskjeller var visket ut på en måte mange har mye å lære av.

Spektakulær hjemtur

På hjemturen hadde kaptein Bjønnes lagt ruta gjennom de fantastiske, smale passasjene, Stokkøysundet og Bukkespranget, mellom øyene i Eidangerfjorden. Dette satte alle stor pris på, for denne naturen er spektakulær.

Turen gav mersmak, ikke bare for deltakerne, men også for arrangørene. At slike tiltak er viktig for en rask og naturlig integrering er utrolig viktig, fant man fort ut.

Det er nok «fare for» at det blir flere slike oppdrag i framtida. ■

PIGGHÅ:

En undervurdert matfisk i Norge

FORENINGSLIV: Pigghå har i over tjue år vore freda, men i fjor var det igjen opna for fiske av den vanligste haien i norske farvann.

TEKST OG FOTO: OTTAR NYGÅRD

Laurdag 9. november hadde eg med meg barn og barnebarn på havet og drog garn. Der fekk vi også nokre pigghå. Eg bestemte meg kjapt for at no var det på tide å smake på haien. Pigghåen blei filetert og lagt i kjøleskapet for seinare tilbereding til kvelden. Laurdagskvelden kom og steikepanna vart tatt fram. Eg hadde rikeleg med margarin på panna, salta og pepra fiskestykkja og la dei med skinnsida ned og steikte dei med sterk varme.

Gav meirsmak

Under steikinga ausa eg godt med smørfett over fiskestykkja heile tida. Fiskekjøttet var kvitt og fint og det såg skikkeleg delikat ut, så eg gleda meg til å servere det til familien som venta spent på resultatet. For ingen av oss hadde merkeleg

nok smakt pigghå før. Resultatet vart mykje betre enn forventet. Fiskekjøttet var kjempegodt, og kan trygt anbefalast. Også skinnet som under steiking heile tida låg ned var heilt nydeleg på smak. Alle var samstemte om at neste gong vi får pigghå så skal den takast med heim. Pigghå blir garantert etter denne opplevinga ein ny matrett på matfatet til familien Nygård.

Det kan og nemnast at her for tida er ganske mykje pigghå i fjordane både sør og nord for Stad. Ja, faktisk i slike mengder at enkelte kvir seg på å sette ut garn i redsle for å få dei fylte med pigghå. Ein svoger av meg var «uheldig» og fekk 3 – 400 kg i garna. Han blei tilbudd berre 1 øre kiloen, mottaksapparatet var tydelegvis ikkje heilt klar for mottak av pigghå ennå. Håper dette vil endre seg, vi kan ikkje kaste så god mat.

▲ PIGGHÅ FØDER: Levende unger med plommesekk er ikke noe uvanlig syn når en «drektig» pigghå blir tatt ut av garnet.

Fisket gjenopna

I 2023 vart det igjen opna for pigghåfiske med konvensjonelle redskap for fartøy under 15 meter, og for fritidsfiske og UV-jakt. Fartøy over 15 meter tillates inntil 15 prosent bifangst. Pigghåen er enno oppført som «sårbar» på den norske raudlista og lista som utrydningstrua både i internasjonale farvatn og her heime i Norge. ICES gav i 2023 eit kvoteråd på 17.000 tonn pigghå i Nordaust-Atlanteren, men den er ikkje fordelt på kyststatar og internasjonalt farvatn. I vedtaket blir det vist til at auka biomasse tillèt eit begrensa fiske på pigghå, men at utviklinga må følgast tett for å sikre fortsatt auke i bestanden.

Om pigghå som matfisk

Pigghåen bør ein servere fersk, på grunn av at den skil ut ammoniakk. Dersom du ikkje serverer den heilt fersk, bør den leggast raskt i kjøleskapet, eller i frysaren om det er lenge til du skal servere den. Kjøttet er i utgangspunktet litt rosa, men blir heilt kvitt etter behandling.

Pigghå er ein fantastisk matfisk. Den kan samanliknast med kveite, breiflabb eller abbor med tanke på at kjøttet er relativt fast. Den såkalte bukklappen kan skjærast bort og friterast, mens resten kan brukast til klassiske fiskekoteletter. Pigghåen er veldig populær i England til nasjonalretten *fish and chips*. ■

▲ **FISKETUR:** Datter og ivrige barnebarn er med når Ottar trekker garn. Mor Daniella har med Linnea nærmast. Frå venstre bak Lilly, Nora og Anders.

Fakta: Pigghå

Pigghåen er Norges vanligste haiart. Det er en benthopelagisk hai med vid utbredelse i kystnære strøk i nesten hele det nordlige Atlanterhavet, men høyest tallrikhet i boreale til varmt tempererte havområder. Pigghå er en mellomstor (maks. 1,2 m) art med en generasjonstid på 17 år, en reproduksjonssyklus på opptil 24 måneder og får inntil 15 unger per kull. ICES betrakter pigghå i Nordøst-Atlanteren som én bestand. Langs norskekysten og i fjorder kan pigghå opptre i store mengder. Dette kan settes i sammenheng med vandringer knyttet til beiting og reproduksjon. Den lever på dyp ned til 1400 meter. Kilde: Wikipedia

FOTO: STUDIO DREYER+HENSLEYT

Tomatbasert bacalao - så enkelt lager du det hjemme

Dette er den perfekte oppskriften på tomatbasert bacalao på norsk vis, og en favoritt hos TikTok-kokk Ole Sirnes. Bacalao passer godt hvis du skal ha mange gjester på besøk, siden den er så enkel å lage i store mengder.

Porsjoner: 4

Tid: 50-60 minutter

Ingredienser:

- 1 kg klippfisk, utvannet og rensset
- 0,7 kg potet
- 2 stk løk, gule
- 1 stk paprika, rød
- 0,5 stk chili, rød
- 1 dl olivenolje
- 800 g hermetiske tomater, grovhakkede
- 2 ss tomatpuré
- 0,5 dl vann

Fremgangsmåte:

- Skjær klippfisk i biter på 3-4 cm.
- Skjær potet, løk og paprika i skiver, og finhakk chili.
- Varm opp olje i en kasserolle.
- Legg fisk, potet, løk, paprika, chili og tomater lagvis i kasserollen.
- Rør ut tomatpureen i vann og hell den i kasserollen.
- Kok opp, og la stå og småkoke på svak varme ca. 1 time, gjerne lenger. Rist lett på kasserollen av og til, men ikke rør i bacalaoen.
- Serveres med brød ved siden av.

Oppskriften er hentet fra www.godfisk.no

LOKALKONKURRANSE:

Størst hummer!

FORENINGSLIV: I Bjørnafjorden fritidsfiskarlag arrangerer noen av medlemmene en årlig konkurranse der vinner er vedkommende som får den største hummeren, i første uken av fisket!

TEKST: VERMUND HALHJEM

I forkant av konkurransen møtes vi i Bøkker bar, som er et museum for gamle tønne- og bøkkefaget.

Vanligvis er vi 10 - 15 medlemmer som deltar i konkurransen. Alle legger kr. 300 i potten. For å gjøre litt ekstra ut av konkurransen og kvelden, avholder vi en form for «styremøte» der vi må melde inn «saker» i forkant. Sakene som meldes inn er knyttet til hvordan konkurransen skal gjennomføres. Punktene kan være:

- Hvor mange dager skal konkurransen vare?

- Hvilket område kan en fiske i?
- Hvor mange kroner skal hver deltager legge i potten?
- Hva skal premiepengene gå til?

Her har vinneren få valgmuligheter, pengene kan ikke beholdes selv, men må gå til innkjøp av «diverse» til neste års møte. «Styreleder» leder møtet, det stemmes, og føres referat på alle sakene som er kommet inn.

Vi, og generasjonen før oss har, og har hatt en lang tradisjon med å møtes noen dager før fisket starter. Historiene som fortelles er stort sett de samme hvert år, men uansett så er det svært god stemning på disse kveldene.

Å møtes slik, der alle har samme interesse, og at vi i tillegg arrangerer konkurranse, gjør kveldene legendariske! ■

► **HUMMERGJENGEN:** Magnus Kristian Lyssand (mangeårig formann i lokallaget), Asbjørn Espeland (mangeårig «storfisker»), Egil Askvik (vinner 2024), Arild Johan Haugland (mangeårig vinner), Rune O. Haugland, Håkon (med for moro skyld), Alfred Unneland (kontrollmyndighet). På kne, foran fra venstre: John Arve Halhjem (eier av Bøkker bar), Stein Ove Halhjem (streng «styreleder»). Mangeårige sekretær Jan Terje Pettersen (hentet inn fra Moss) var ikke med på bildet.

- Rens av forurenset drivstoff og tanker
- SailorsMate fiskerikartplottere

RAMOTECH.NO

Ring Rainer 95071281 eller send forespørsel på post@ramotech.no

Komplett kartmaskin med flere integrasjoner, samt fangstdagbok. Vi skreddersyr oppsett for våre kunder. Ønsker du å lære mer om ekkolodd? Kontakt oss for uforpliktende samtaler.

SailorsMate

Drivstoff- og tankservice

Ramotech AS utfører sjekk, rens og polering av diesel og tanker i og rundt hele Nordland.

Ramotech AS er lokalisert i kystbyen Bodø og sender varer over hele landet. www.ramotech.no

Flytebrygger og marinaanlegg

- Markedets beste kompetanse
- Høykvalitets produkter
- Størst utvalg i standardprodukter
- Fleksibilitet i spesialløsninger
- Prosjektering
- Montasje
- Service og vedlikehold
- ROV inspeksjon

www.vikorsta.no

a SAFEROAD® company

Glimt fra høstens

FORENINGSLIV: Ja, så er teinene på land for denne gang. Og maken til sesong har jeg aldri opplev. Ferdig fisket etter elleve dager og sju trekk! **TEKST OG FOTO:** TOM SOLLIE

UT IGJEN: Ei skikkelig bred og fin dame, 32 cm med rogn, settes ut igjen. Fint å se de slik. Bare å håpe at hun fikk være i fred!

Da var jeg i mål med min egen kvote for året. Jeg fisket litt til fordi det var en del fin krabbe å få. I de senere år har det vært tomme krabber, men i år har det faktisk snudd og 50 prosent av krabbene var bra.

Stans hummertyvene

Det ble jo noen ekstra hummere også, men dessverre opplever jeg og flere andre at teinene er tyvtrukket og står tomme for fangst

og agn. Det er ingen tvil: Åpne teiner når du trekker betyr hummertyver. På én teine var lokket snørt igjen med bøtetråd! Det som bekymrer meg er egentlig ikke at de stjeler hummeren min. Men sannsynligvis bryr vel ikke hummertyvene seg om at det er undermåls eller hummer med utrogn og det er urovekkende. Så tyvene må stanses!

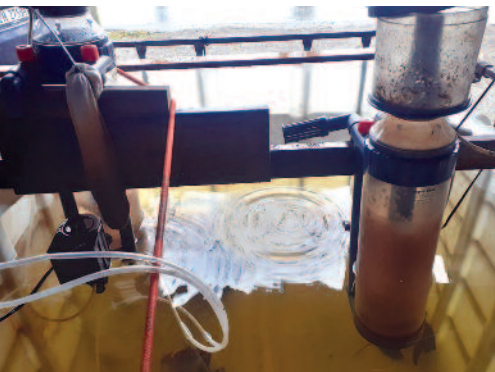
Det stjeles også fra sanketeiner. Også mine, men kun et fåtall har blitt borte. Det er ikke snakk om at de har rømt, for sanke-

teina var helt ny med forsterket strikk og ingen hull.

Sikrere med hummer i tank

Nå har de resterende hummerne fått asyl i en tank som plutselig ble ledig. Jeg har kunnet puste lettet ut og nattesøvnen er sikret! Tanken har et rensesystem som holder vannet rent og klart, se bildet under. Flere har nå gått over til denne løsningen for å unngå stjeling. ■

▼ **TANK:** Utstyret du trenger i tillegg til en tank med sjøvann.

▼ **MATES:** Hummerne trives når de blir matet med FirstPrice-reker i lake!

▼ **HUMMERTYVER:** Om teina står åpen når du trekker har det vært noen der før deg!

hummerjakturer

Hummerfiske i Fedafjorden og besøk til Sørlandets «dårligste hummerfisker»

▲ **NYE TRAKTER:** Fedakanalens bratte skrenter, så ulik «åkeren» hjemme i Tønsberg.

▲ **SKALLDYRKVELD:** På hytta til gode venner, hyggelig lag med hummer og krabbe på bordet.

TEKST OG FOTO: TOM SOLLIE

Som vanlig er jeg på tur til Hægebostad et stykke ut i oktober for å spise hummer i lag med gode venner. Det er langt å kjøre dit, men det glemmer jeg fort når jeg endelig har kommet fram og installert meg.

Denne gangen fikk jeg og endelig anledning til fysisk treff med sjefen for hummersiden, Agnar Svindland. Han er en veldig hyggelig kar som jeg har «kjent» i flere år på telefon og på hans Facebook-side.

Jeg fikk også være med å trekke hummerteiner i en fjord som er 150 meter dyp i midten men har gode habitater for hummer langs breddene. Her stod teinene tett! Det er fra 5 til 15 meter dypt før det skråner brått nedover. Naturlig nok krever dette rikelig med tau for å unngå å miste teina.

Det er jo litt spesielt her i forhold til der jeg fisker hjemme på «jordet», som jeg sier. Det er egentlig litt merkelig at det er hummer her i det hele tatt. Elva Kvina renner ut innerst i fjorden og lengre ut, og en mindre Feda elva med masse ferskvann! Fjorden er også en terskelfjord.

Det er i tillegg bra med fisk. I sommer fisket jeg sei og makrell innerst i fjorden. Jeg prøvde meg på torsken også, men det ble ikke noe, så vi får prøve igjen til våren.

Vi fikk ingen hummer denne dagen, men etter noen gode råd fra meg må han nok endre navnet på siden sin heretter. Det blir nok nye rekorder å spille for Agnars del. Takk for turen Agnar! ■

MANN MED SELVIRONI:
Sørlandets blideste hummerfisker, Agnar Svindland, er lett å finne på Facebook-siden «Sørlandets dårligste hummerfisker».

Gutta boys' hummerfiske!

FORENINGSLIV: Elias og Amund slutter ikke med å overraske! De har sendt flotte bilder fra deres hummerfiske og de fisker jammen godt! Det er nesten så jeg blir misunnelig.

TEKST: TOM SOLLIE

FOTO: ELIAS HØGLUND

Båten de fisker med vanligvis har ikke teinehaler. Da trekker de for hånd, så bildene her er fra båten til far. Karene fisker i samme området som jeg selv gjør, og som jeg har fisket på i snart 55 år!

PS! Da jeg var på deres alder fisket jeg med selvlagde torskbur med granbar i ytterkalven og agnet med horngjel. Den gang var minstemålet på hummeren 22 cm og fisket startet i september.

Jeg var veldig fornøyd om jeg fikk seks hummere på en kort sesong på to måneder, og båten var ei 19 fots åpen snekke fra 1918 med 3,5 hk Sleipner og svinghjulstart! ■

▼ **FIN FANGST:** Dagens fangst ferdig strikket og klar for sanketeina.

▲ **TOMT:** Hvorfor er det ikke hummer her, da?

◀ **HALER:** Tauet er ikke helt medgjørlig, men det er jo hummer i teina.

► **MIDDAG:** Gode venner, klare for godt lag, med selvfanget hummer på bordet.

DRIVER DU MED GARNFISKE?

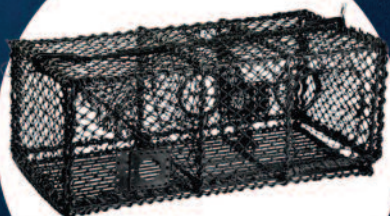
OK Marine har alt du trenger til garnfisket:

- Montering av nye garn
 - Remontering
- Nye garn hobby/proff

Kontakt oss gjerne for et uforpliktende tilbud.

ALT TIL HAVFISKE

Hummerteiner

Krepseteiner

Fisketeiner

Reketeiner

Tauverk

Tlf. 38 61 05 30
Mail: info@okmarine.no
www.okmarine.no

OK Marine
PART OF EGBERG GROUP

Hummerfiske og fredningsområder

FORVALTNING: – Etablering av flere fredningsområder er en vinn-vinn-situasjon, både for naturen og for hummerfisket.

TEKST: TERJE VAN DER MEEREN
OG ALF RING KLEIVEN

I dag domineres fisket av fritidsfiskere, men hummerfisket kan spores tilbake til 1650-tallet. Nederlendere kjøpte da hummer på Sørlandet og fraktet disse levende over Nordsjøen i «hummerbusser», seilfartøyer med en sjøvannsbrønn der vannutskiftingen skjedde gjennom huller i skutebunnen. Hummerfisket er koblet til kystkultur der teiner opprinnelig var håndlaget av treverk og not. Fra 1970-tallet skjedde en modernisering av teinene, med innføring av to fangstkammer. Resultatet var økt fangsteffektivitet.

Vi har tidsserier som går nesten 100 år tilbake. Disse viser at hummerbestanden er redusert med 92 prosent i perioden 1928-2019, og i 2021 ble hummeren satt på rødlisten som «sårbar».

Fredningsområder fra 2006

De første fredningsområdene for hummer ble etablert på Sør- og Østlandet i

2006. Resultatene viste umiddelbar bedring i bestandene. I dag finnes det 62 fredningsområder, alle mellom Sognefjorden og svenskegrensen. Trollstø i Austevoll er det vestligste og det eneste ute på kysten i Vestland. Trollstø har det strengeste vernet, der det ikke er lov å fiske med noen typer faststående redskap. Hvordan har så utviklingen av hummerbestanden vært ved Trollstø siden fredningen ble innført i 2018?

Overvåkning som skolesamarbeid

HI gjennomfører overvåkningsfiske i samarbeid med Austevoll VGS, både i fredningsområdet og i et referanseområde like sør, der det er lov å fiske hummer. Fisket har skjedd siste uken i september før åpningen av det årlige hummerfisket, og på nytt i oktober, ca. tre uker inn i hummersesongen.

Fangster varierer fra år til år, avhengig av rekruttering til bestanden og svingninger i naturlige forhold (f.eks. temperatur, vær, vind, tidevann og mattilgang). En sammenligning mellom Trollstø og

referanseområdet vil nettopp ta høyde for slike variasjoner.

Stor forskjell

I september 2023 var det 4,5 ganger flere hummere ved Trollstø enn i referanseområdet. Det er nå mellom 1,9 og 2,6 ganger flere hummere ved Trollstø nå enn da fredningen ble innført i 2018. Samtidig har det i samme tidsrom vært en nedgang på 42 prosent i referanseområdet i september. Hvert år skjer det en kraftig nedfisking av hummeren i referanseområdet etter kun tre ukers fiske. Denne nedgangen fra september til ut i oktober har årlig vært på mellom 33 og 80 prosent, noe som er overraskende mye.

Nedfiskingen av hummer i referanseområdet fører til at gjennomsnittlig størrelse (totallengde) hvert år reduseres med rundt to cm fra september til tre uker ut i oktober. Gjennomsnittet av totallengden reduseres hvert år til under minstemålet på 25 cm. Så fører vekst og rekruttering i løpet av sommeren året etter på til at stør-

HK Sveis & platemekanikk ANS

Alt innen stål, rustfritt og syrefast til båt, industri og landbruk
Spesialfelt: Syrefaste drivstoff, septikk og vanntanker til lystbåt og yrkesbåt

Harry Kongstein

Tlf. 905 56 951

Marius Holm Kongstein

Tlf. 954 87 049

Måkeveien 1B, 3112 Tønsberg

post@platemek.no • platemek.no

▲ **ELEVER INVOLVERT:** Førsteårselevene ved naturbruk, fisk og fangst på Austevoll videregående skole har fått ansvar for å røkte hummerteinene i bevaringsområdet rundt Trollsøya i Austevoll. FOTO: CHRISTINE FAGERBAKKE/HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

relsen igjen øker til litt over minstemålet. Til sammenligning har totallengden i fredningsområdet ved Trollsøy fra 2019 til 2023 økt med ca. 3,7 cm, og her ser vi ingen systematisk nedgang fra september og ut i oktober.

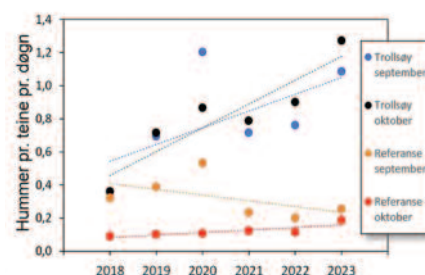
Økt eggproduksjon

I referanseområdet finner vi noen få hummere med totallengde over 30 cm i september, mens tre uker ut i oktober finner vi ingen av denne størrelsen. Ved Trollsøy er derimot 41 prosent av hummerne i teinene over 30 cm. Større og flere hummere ved Trollsøy har økt potensialet for eggproduksjon i fredningsområdet mer enn fem ganger sammenlignet med referanseområdet. Men siden hummerlarvene lever 2-4 uker fritt i vannmassene, kan strømmene spre larvene vidt omkring. Trollsøy kan derfor like godt bidra til rekruttering i andre kommuner som i Austevoll.

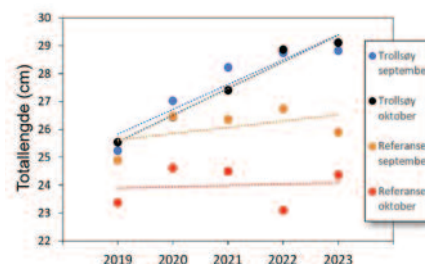
Fredningsområdet er lite, og flere og større fredningsområder i kommunen bør derfor vurderes. Fredningsområder plassert sentralt i mer beskyttede farvann vil kunne bidra i større grad til rekruttering av hummeryngel i Austevoll, i tillegg til utvandring av hummere fra

fredningsområdet. Videre kan en utvidelse av fredningsområdet nord- og vestover til ferjekaien sikre at redskap ikke skaper problemer for ferjene, slik de har gjort flere ganger de siste årene. Tare dyrkingsanlegget ved Trollsøy viser at næringsvirksomhet kan kombineres med hummerfredning. Nye fredningsområder med tilsvarende vern som ved Trollsøy, vil kunne telle med i areal under Naturavtalen, som innebærer at biologisk mangfold skal beskyttes i 30 prosent av sjø- og landområdene våre innen 2030. Dette er en vann-vinn-situasjon, både for natur og hummerfisket.

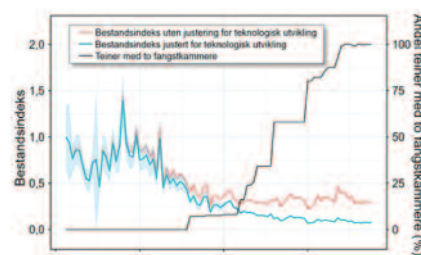
Trollsøy-bestanden er betraktelig forbedret i løpet av fem års fredning. Samtidig er et betydelig overfiske årsak til dårlige fangster i referanseområdet, og dette er trolig også representativt for resten av kommunen. Dette overfiske er ikke bærekraftig. Med kunnskapen fra Trollsøy har Austevoll nå en unik mulighet til å være en foregangskommune med å bygge opp og ta vare på hummeren, slik at fremtidens generasjoner kan ha glede av et rikt hummerfiske uten fare for bestanden. ■

Fangst per teine/døgn, som indirekte mål på bestandsutviklingen av hummer i fredningsområdet ved Trollsøy og i referanseområdet.

Endring av størrelse hos hummer i fredningsområdet og i referanseområdet der fiske er tillatt.

Bestandsutvikling hos hummer nasjonalt.

Vil du lære litt om reker?

KOKKETIPS: Småfisker'n vil dele litt kunnskap om reker med deg. Vi har vært på Godfisk.no sine sider som heter «Sjømatskolen» og hentet litt. Dessuten får du et solid småfiskertips om hvordan du kan tine frosne reker med meget godt resultat.

TEKST: NORGES SJØMATRÅD

Norske reker liker seg best i kaldt, rent vann som gjør at de vokser og modnes sakte. Reker er en råvare for enhver anledning, de har en frisk smak, et fast kjøtt og en naturlig lyserød farge.

Biologi

Rekene befinner seg vanligvis på mellom 100 og 700 meters dyp, men finnes både

grunnere (opptil 20 meter) og dypere (ned til 900 meter), og de liker seg godt i temperaturer på mellom 1–6°C.

Rekebestanden deles inn etter hvor den lever. I Norge er reker utbredt i fjorder, kystnære områder, i Nordsjøen/Skagerrak og i Barentshavet. I Nordsjøen fiskes det på bestanden som befinner seg i Norskerenna. Rekene finnes også på begge sider av Nord-Atlanteren, rundt Island, Jan Mayen, ved Grønland og langs østkysten av Canada.

Opp og ned i vannsøylen

Om dagen ligger reken på bunnen for å hvile eller beite. Om natten stiger den opp i vannsøylen for å spise dyreplankton. Reken beveger seg mest opp og ned i vannsøylen, men hunnen kan bevege seg til grunnere vann rundt klekkeitid. Kaldtvannsreker er hermafroditter. Det vil si at de fødes som hann og skifter kjønn. Kjønnsskifte varierer fra de ulike oppvekstområdene. I Nordsjøen og Skagerrak skifter rekene kjønn når de er mellom 1,5–2,5 år, mens i Barentshavet skjer det når de er

mellom 4–7 år gammel. For reker i fjorder og kystnære områder skjer kjønnsskiftet i 2–6-årsalderen. Kjønnsskifte øker jo lengre nord de lever. Reker kan bli 15–16 cm og opptil 10 år gamle. Reke parrer på høsten, og hunnreken bærer rognen gjennom vinteren. Eggene klekkes på våren. De nyklekte larvene beiter på små plankton i de øverste vannlagene før de etter 2–3 måneder trekker seg mot bunnen.

Fiskeri

Rekefisket foregår hele året. Rekene i Barentshavet blir fisket med store frysetrålere som bearbeider og pakker fangsten om bord. Rekene i Nordsjøen og Skagerrak og i fjorder og kystnære områder blir fisket av små reketrålere. Rekene blir da primært kokt om bord og solgt som ferske, kokte reker.

Fangstredskapet som brukes i rekefisket er trål med en minste maskevidde på 35 mm. Det er påbudt med sorteringsrist for fisk på reketrålen. Sorteringsristen sørger for å sende mesteparten av fisk og småreker over en viss størrelse ut av trålen igjen. Det gjøres også forsøk med å

Svært mange vet det, men noen lurer sikkert: Tallene som benyttes når rekene selges indikerer hvor mange reker du får per kilo. Størrelse 90/120 betyr at det går mellom 90 og 120 reker per kilo. For en gangs skyld er er mindre faktisk bedre!

Småfiskertips

HVORDAN FÅ FROSNE REKER TIL Å SMAKE NESTEN SOM FERSKE

- Varm opp noen liter vann til rundt 40 grader.
- Tilsett 4 toppede spiseskjeer med havsalt pr. liter vann.
- Rør til saltet er oppløst.
- Hell i de frosne rekene, og la de ligge i saltlaken en time.
- Hell av vannet, og du har nå reker som smaker nesten som ferske.

BON APPÉTIT!

fiske reker med teiner i Norge, noe som er et vanlig fangstredskap i andre deler av verden hvor det fiskes etter reker. Det pågår flere spennende FOU prosjekter i rekenæringen. Blant annet et prosjekt som ser på fangst, lagring og forsendelse av levende reker til nasjonale og internasjonale markeder. Disse rekene fiskes med teiner. ■

Les mer:
www.godfisk.no/sjomatskolen/arter/reker/#information

Profileringsartikler og utstyr

Det er viktig å være synlig som medlem av Småfisker'n. Samtidig kan små, praktiske effekter være greit å gi bort til nye medlemmer samt i diverse kampanjer.

Listen under viser hva vi har å tilby. Det er lokallagene som står for salg til medlemmer. Kontakt formann eller kasserer i ditt lag så hjelper de deg. På nettsiden til Småfisker'n finner du også alle profilingsartiklene.

Teine- og garnskilt

- 100 X 210 mm
6 mm, porøse flyter.
Kr. 35,- pr stk.

Vimpel
kr. 135,- pr stk.

Nøkkelring
med flyter myk skum
m/ logo.kr. 15,- pr stk.

Klebemerke
Ø 10 cm Logo kr. 9,- pr stk.

Klebemerke
7 x 15 cm «Jeg er medlem»
kr. 20,- pr stk.

Klebemerke Ø 15 cm «Vern om din rett» kr. 25,- pr stk.

T-skjorte merke You.
Med logo str. Small-
2 XL, kr. 85,- pr stk.

Genser
merke You, flosset
med krave, tykk
kr. 225,- pr stk

Caps blå
med logo
kr. 75,- pr stk.

Flytevest
Regatta
Sort, kort kr. 900,-

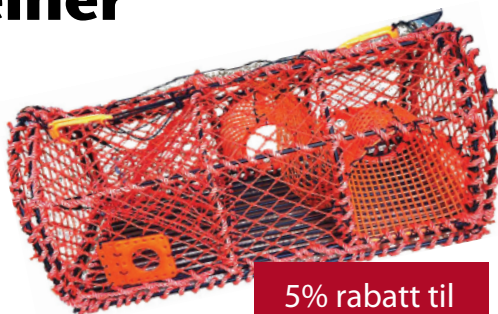

Svake resultater

FORVALTNING: I mange år har en «badet» i velsignelser her i dette tradisjonsrike område for innsig av skrei. Mye fisk gir stor aktivitet både for fiskerne og de som tar imot fisken. 2024 har derimot ikke vært noe godt år for torskefiskeriene og inntekter knyttet til torsken.

Hummerteiner og krabbeteiner til salgs!

Standard og rektangulære skotteteiner i oransje, blått eller svart

5% rabatt til medlemmer av Småfisker'n

- Mål: 92 x 45 x 40 cm. Vekt: 14 kg.
- 2 x 125 mm inngangsringer, solide oransje plastinnganger + innerkalve/innerrom.
- Agnpose tilgjengelig fra toppen av teina.
- Hele teina er surret med 12 mm tau for å motvirke slitasje på nettet.
- Teinene ligger utrolig godt på bunnen og fisker meget bra!
- Leveres også i lettmodellen (9 kg) eller king size, king size light.
- Teinene våre kan leveres både i oransje, blått og svart nett.

KING SIZE skotteteiner

- Mål ; 108L x 54B x 48H
- leveres med 140 mm inngangsringer og enormt innerrom/hvilerom.

KING SIZE LIGHT skotteteiner

- Størrelsemessig midt mellom standard og king size, mål 102x50x48H, omtrent samme som Vestlandsteina, men med åpning i begge ender for enklere tømning av teina.
- Bestill nå for levering i august/september.

Ta kontakt med

SKAGERAK TRÅL OG NOTBØTERI A/S

Østerøya 244, 4625 Flekkerøy • post@skageraktral.no • www.skageraktral.no
Tlf. 38 10 02 36/915 98 110 • fax: 38 09 05 26

TEKST: LARS KONGSVIK
OG TORE JOHNNY MARKUSSEN

Tradisjonelt har skreien dradd sør- over og inn vestfjorden på sin årlige gytevandring. Dermed har den vært nært land og gitt gode og enkle forhold både for den små kystflåten av yrkesfiskere og for fritidsfiskerne. Nå gyter skreien i større grad på yttersida. Det betyr dårligere tilgjengelighet for mange som tradisjonelt har fisket torsk. Jeg snakket med en ivrig fritidsfisker som dette året faktisk hadde kjøpt fisk for å få nok til å salte og henge det han vanligvis har tilvirket for seg og familien.

Har alltid trua

Så er selvfølgelig dette området også rammet av den generelle reduksjonen i torskekvoter pga. at bestanden ikke har fått gode årsklasser på mange år. Men fritidsfiskerne har som yrkesfiskerne alltid troa på at neste, år da kommer skreien inn til kysten og Vestfjorden som den pleier. Selv om fangsten ikke har vært særlig bra, så er det alltid en fin rekreasjon å dra ut like før det blir lyst og være klar når det lysner for da biter skreien vanligvis best.

Dårlige tørkeforhold

Mye av torsken henges på hjel og tilvirkes for tørrfiskmarkedet. Men det er ikke bare å henge opp fisken og ta det for gitt at den har fått riktig kvalitet når tiden er inne for å sende fisken ut på markedet. Været, med temperatur, sol, vind og luftfuktighet må spille på lag om forholdene skal bli optimale. I 2024 gikk det ikke slik en ønsket. Det var mange perioder med høy luftfuktighet og tørkingen ble dårlig. Dermed måtte mye av fisken nedklassifiseres. Prisen som skulle vært 240 – 250 kr kiloet ble redusert til 170 – 180 kr. Slikt viser igjen i regnskapene for dem som lever av å produsere tørrfisk.

for lofottorsken

▲ **STORFANGST:** Slik kunne det være for en del år siden, men ikke i 2024.

FOTO: TORE JOHNNY MARKUSSEN

▲ **FLOTT I NORD:** En nydelig dag på havet. FOTO: TORE JOHNNY MARKUSSEN

Godt år for Friele!

Det bergensbaserte kaffefirmaet Friele, hadde derimot et «godt» år. Jeg tenker da på ordningen med kaffetorsk. Siden 2008 har Lofotposten statistikk på leveranse av torsk/skrei på over 30 kilo. Den som har bragt på land en slik, kvalifiserer til å få en kilopakke med kaffe og et diplom av en lokal kunstner, sponset av Kaffehuset Friele. Lofotposten har statistikk på antall kaffetorsker siden 2008. Det året kom det på land 17 kaffetorsker. Så økte det jevnt fram til 2016. Dette året kom ble det landet hele 489 kaffetorsker og den rekorden står fortsatt. Siden da har det gått nedover og i 2023 kom det på land 98 kaffetorsker. Tallet for 2024 er videre ned til 80 stk, og tendensen er at det blir stadig færre av de største torskene som fiskes. ■

◀ **RUGG:** 28,5 kilo og nesten kaffetorsk. Tore Johnny smiler storfornøyd!

FOTO: TORE JOHNNY MARKUSSEN

Regler for fritidsfiske i sjøen i 2025

FORVALTNING: Dette er ikke ment som noen uttømmende innføring i reglene. Det finnes også lokale områdereguleringer en må forholde seg til.

Men listen under peker på viktige punkt som en må rette seg etter/ eventuelt undersøke nærmere i forhold til hvor i landet en bor. For fiske til eget bruk er punktene A-F mest aktuelle, men vær observant på punkt H i noen tilfeller.

På www.fiskeridir.no/fritidsfiske er det systematisert informasjon om mange tema innenfor fritidsfiske. Vær også oppmerksom på at alle reguleringer blir vurdert hvert år, og det kan inntre endringer både i løpet av et år og ved et årsskifte.

A. Generell redskapsbegrensning for fritidsfiskere:

Håndsnøre/stang

- 1 juksamaskin, men maks. 10 angler på maskinen i fisket etter makrell
- 210 m garn – men maksimalt 165 m i fisket etter torsk
- 300 linekrok
- 20 teiner eller ruser

Husk at krabbeteiner skal ha to sirkulære rømningshull på minimum 80 mm, ett på hver side og nær bunnen. Dette er et tiltak for vern av hummeren. Teiner må være utstyrt med råtnetråd slik at de ikke fortsetter å fiske om de blir tapt. Har du 165 m bunn garn etter torsk og 45 m garn som ikke fisker etter torsk (eks. flytegarn) så er det en mulighet for å utnytte 210 m garn. Det kan ikke brukes flere redskaper enn angitt selv om det er flere personer i båten eller om du har flere båter. Reglene gjelder pr. person og pr. båt.

B. Merking av redskap

Redskap merkes med eiers navn og folke-registrerte adresse på minst ett av vakene. Det er ikke tillatt å bruke redskap uten vak. I tillegg merkes teiner og ruser tilsvarende på redskapet. Regelen gjelder også teiner satt i lenke og sanke/samleteiner.

C. Røkting

- Det er forbudt å la redskap, fortøyinger og andre gjenstander stå igjen i sjøen eller på sjøbunnen, uten grunn.
- Garn skal røktes minimum en gang per uke, men fiske etter noen arter noen stader er pålagt en annen røktingsplikt:
- I fiske etter torsk, hyse og sei røktes garn daglig, liner minst annenhver dag.
- I fiske etter breiflabb og kveite skal garn røktes minst hver tredje dag.
- I fiske etter blåkveite, kvitlange og uer skal garn røktes minst annen hver dag.

D. Nedsenking av garn/forbud mot redskaps-typer/forbud mot fiske

- Totalforbudet mot torskefiske Oslofjorden gjelder hele året innenfor en linje fra grensen mellom Vestfold og Telemark og tvers til svenskegrensen. Får du torsk i området skal du løse fisken forsiktig og sette den ut i igjen.
- Det er forbud mot fritidsfiske med garn på grunnere vann enn 25 m i Skagerrak i perioden 1. juni til - 15. august.
- Det er totalforbud mot fiske av ål på ubestemt tid.
- Fra 1. mars til 30. sept. skal alle garn med maskevidde 32 mm eller større senkes slik at hele fangstdelen er tre meter under havoverflaten. Dette er et tiltak for vern av laks og sjøørret.

NB! Statsforvalter kan utvide nedsenkingsforbudet til hele året eller for garn uansett maskevidde. Sjekk lokale regler i ditt fylke.

- Det er forbudt å bruke ruser fra og med 1. mai til og med 30. sept. Dette er et tiltak for vern av hummeren.
- Antallet hummerteiner og torskeruser kan til sammen ikke overstige ti i hummerfiskeperioden.
- Minste maskestørrelse i bunn garn sør for 62° er 126 mm (10 omfar). Nord for 62° er minste maskestørrelse i garnfisket etter torsk 156 mm.

E. Fredningstid

En del arter er fredet i deler av året, og der gjelder spesielle regler for hvordan en kan fange dem. Vi nevner spesielt:

- I Oslofjorden/Skagerrak er det fiskeforbud på en del gyteplasser for torsk 1. jan. - 31. april. Se J-melding 54-2019.
- Kveite er fredet fra 20. des. - 31. mars.
- Det er forbudt å fiske breiflabb med garn nord for 64° N fra og med 20. des. til og med 20. mai. Mellom 62° N og 64° N gjelder tilsvarende fra og med 1. mars til og med 20. mai.

Hummer

- Fra svenskegrensen til og med Vestland fylke er det tillatt å fange hummer fra 1. okt. kl 08.00 til og med 30. nov. For resten av landet er fisketiden fra 1. okt. kl. 08.00 til og med 31. des.
- Alle som vil fiske hummer må registrere seg og få tildelt et deltakernummer som vak og redskap skal merkes med i tillegg til vanlig merking.
- Hummer er bare tillatt å fiske med hummerteiner.
- Teiner skal være utstyrt med råtnetråd.
- Hummerteiner skal ha minst én sirkel-

FANGST: Småfisker'n avd. Tønsberg på skreifiske i 2021. Fra venstre: Daniel Johansen, Jan Magnussen og Arvid Andersen. FOTO: JAN MAGNUSSSEN

formet fluktåpning på minst 60 millimeter i diameter på hver side av teinen.

- Hummer tatt med annen redskap enn hummerteiner skal settes tilbake.
- Hummerteiner skal røktes minst en gang pr. uke.
- Fritidsfiskere kan bruke maksimalt 10 teiner til fangst av hummer.
- Hummer med utvendig rogn er fredet hele året og skal settes tilbake i sjøen.
- Felles minstemål for hummer i hele landet er 25 cm.
- Fra Lindesnes fyr til svenskegrensen er det innført maksimalmål på 32 cm for hummer.
- Hummer kan ikke oppbevares i sjøen mellom 31. desember og 1. oktober.
- Den som vil oppbevare hummer i sjøen i desember sør for Møre og Roms-

dal fylke, må melde fra til Fiskeridirektoratet og oppgi antall hummer og oppbevaringssted.

Laks, sjørret og sjørøye

- Fra 2021 ble det vedtatt en ny forskrift angående fiske etter laks og sjørret. Saken ble grundig omtalt i Småfisker'n 1-21.
- Det er vernesoner rundt mange bekker og vassdrag, kun fiske til spesielle tider og med spesiell redskap.
- Det er uansett ikke lov med garnfangst.

F. Minstemål

Vi har tatt med følgende minstemål gjelder også i fritidsfiske. For lengre liste se www.fiskeridir.no/fritidsfiske/minstemaal

Art	Område	Minstemål
Kveite	Hele landet	84 cm
Torsk	Sør for 64°N	40 cm
	Nord for 64°N	
	Innenfor 4 nm	
	av grunnlinjen	55 cm
Hyse	Sør for 64°N	32 cm
	Nord for 64°N	40 cm
Sei for salg	Nord for 64°N	45 cm
	Sør for 64°N	40 cm
Rødspette	Hele landet	29 cm
Krabbe	Nord for Rogaland	13 cm
	Rogaland til svenske-	
	grensa	11 cm
Hummer	Hele landet	25 cm
Kamskjell	Hele landet	10 cm
Sjøkreps	Hele landet	13 cm

- Levende fisk under minstemål settes ut igjen.
- Kveite under minstemål skal settes ut igjen uansett om den er levedyktig eller ikke.
- For sei til egen husholdning eller agn gjelder ikke minstemål
- For makrell tatt med krok eller garn gjelder ikke minstemål.

G. Omsetning fisk/skalldyr

- Fisk og skalldyr må omsettes gjennom eller med godkjenning av et salgslag.
- Fritidsfiskere har pr. nov. 2024 maksimalkvote for omsetning av torsk på 1000 kg S for 62° og 2000 kg N for 62°.
- Fritidsfiskere etter torsk N for 62° må registrere seg hvis de vil omsette fangst
- Ifølge havressursloven kan fritidsfiskere årlig maksimalt omsette for en verdi tilsvarende grensen for momspålagt registrering (kr. 50 000 pr. 2024).

H. J-meldinger og forskrifter

- Fiskeridirektoratet utsteder årlig meldinger som regulerer fisket for kortere eller lengre tidsrom for gitte områder eller arter. Meldingene kunngjøres i kystaviser og på fiskeridirektoratet sine informasjonssider. Dette gjelder særlig når fisket innenfor en totalkvote blir stoppet, og det ikke lenger er lov til å fiske denne arten for salg (eks makrell).
- Forskrift om gjennomføring av fiske, fangst og høsting av viltlevende marine ressurser (høstingsforskriften) samt forskrift om høsting av hummer, inneholder uttømmende regler for hvordan en kan høste fra havet. ■

Gjennomgang av turistfisket og forslag til forvaltningstiltak

FORVALTNING: En arbeidsgruppe i Fiskeridirektoratet har sett nærmere på utfordringer ved eksisterende regulering og utarbeidet forslag til konkrete tiltak for hvordan turistfisket kan reguleres og kontrolleres innenfor bærekraftige rammer.

TEKST: LARS KONGSVIK
FOTO: FISKERIDIREKTORATET

Gruppen leverte forslagene i august 2024. Rapporten er på 46 sider, så Småfisker'n har gjort et utvalg for å presentere noe av det viktigste som er foreslått. Med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap er det et godt grunnlag for fisketurisme som næring langs norskekysten, også uten at dette baseres på at turister får ta fisk med seg ut av landet. Næringen har vokst sterkt de siste årene, samtidig som det finnes lite kunnskap om beskatningstrykket fra turistfisket på lokale bestander – eksempelvis av kysttorsk, uer, kveite og gråsteinbit. Det er derfor behov for bedre oversikt over uttaket og reguleringer som sikrer at høstingskraftige bestander opprettholdes, noe næringen selv vil være tjent med over tid. Arbeidsgruppens utgangspunkt for arbeidet med forslag til regulering av fisketurisme er at turistfiske først og fremst bør baseres på opplevelsesturisme. Samtidig er det viktig å erkjenne at turistfiske har blitt en viktig næring mange steder langs kysten, og det kan være foretatt investeringer og tilrettelegging som innebærer at en slik omstilling vil kunne ta noe tid. Arbeidsgruppen mener derfor det bør tilrettelegges for en stegvis overgang fra dagens ordning med 18 kg utførselskvote for

▲ **DUGELIG:** Velutstyrt turistfiskebåt fotografert i 2024.

gjester hos registrerte turistfiskevirksomheter – til en mer opplevelsesbasert turistfiskenæring med en mindre eller ingen utførselskvote. Avslutningsvis i rapporten listes en punktvis oppsummering av arbeidsgruppens forslag til tiltak for en mer bærekraftig turistfiskenæring.

Oppsummering foreslåtte tiltak

Arbeidsgruppen vurderer at det er et godt grunnlag for fisketurisme som næring langs norskekysten, også dersom denne baseres på opplevelsesturisme. Næringen har vokst betydelig over tid, samtidig som det finnes lite kunnskap om beskatningstrykket fra turistfisket på lokale og regionale bestander av blant annet kysttorsk, uer, kveite og steinbit. Det

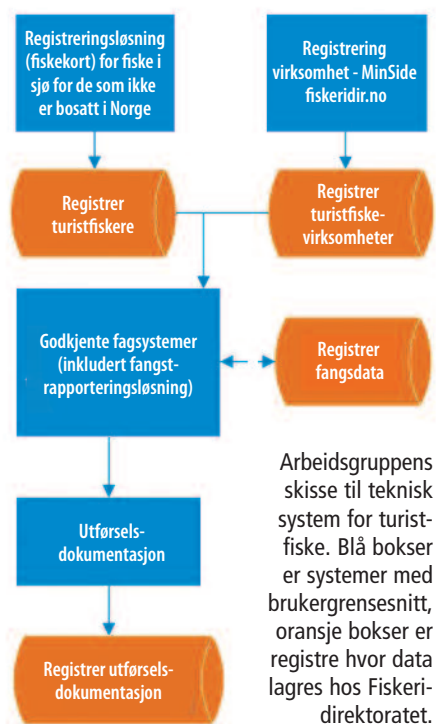
er derfor behov for bedre oversikt over uttaket og reguleringstiltak som sikrer at høstingskraftige bestander opprettholdes, noe næringen selv vil være tjent med over tid. De marine ressursene tåler ikke ubegrenset beskatning, og for kystnære bestander er det også viktig å unngå lokal utfisking. Det er fiskeriforvaltningens ansvar å ha en mest mulig kunnskapsbasert forvaltning som sikrer høstingskraftige bestander over tid. I det etterfølgende listes en punktvis oppsummering av tiltak som arbeidsgruppen mener er nødvendig for å sikre en god forvaltning av fiskebestandene langs kysten.

A. Krav til turistfiskere

Obligatorisk registrering for rekrea-

▲ **TURISTFISKE.** Over fra venstre: • Rester etter at turister har skåret ut ryggfilet av torsk. Dette skulle kastes. • Del av fryserom hos turistfiskevirksomhet. • Fiskeridirektoratet og Tolletaten gjennomfører samarbeidskontroll av turister som har til hensikt å føre ut fisk av landet.

sjonsfiske i sjøen (fiskekort) for personer som ikke er bosatt i Norge

- Registreringsplikt som krav for å fiske i sjøen for den som ikke er bosatt i Norge, for å få kontroll og oversikt over beskatningstrykket fra turistfiske.
- Vurdere å innføre fiskekortavgift.
- Innfrysingsforbud for den som ikke er bosatt i Norge, og som ikke er tilknyttet godkjent turistfiskevirksomhet.
- Den som ikke er bosatt i Norge kan bare fiske det som spises under oppholdet og kan ikke fryse inn eller utføre fisk om turisten ikke er tilknyttet godkjent turistfiskevirksomhet.

B. Vilkår for å utføre fisk

- Den som skal utføre fisk må oppgi det-

te ved registrering, og opplyse om hvilken godkjent turistfiskevirksomhet turisten er tilknyttet.

- Utførselskvoten reduseres fra 18 til 10 kg fisk per person, og adgangen til slik utførsel reduseres fra to til én gang per år. Det skal ikke være tillatt å utføre skjell og skalldyr.
- Kun personer som har fylt 12 år kan få utførselskvote.
- Kun fangst fra båt fra godkjent turistfiskevirksomhet kan gi grunnlag for utførselskvote, eventuelt at gjesten også må ha hatt sitt opphold hos virksomheten.
- Den enkelte kan ikke fryse inn større kvanta enn sin utførselskvote.
- Den enkelte skal merke sin fisk ved innfrysing slik at eier lett kan identifiseres, og alle innpakninger skal merkes med art/fiskeslag.

C. Annet regelverk

I tillegg har arbeidsgruppen kommet med forslag til regelverk som regulerer

- Krav til turistfiskevirksomheter
- Tekniske tiltak
- Kontrolltiltak
- Sanksjonsmuligheter
- Kommunikasjonstiltak

Andre nødvendige tiltak

- Tydeliggjøring av utkastforbud for arter som ikke er levedyktige
- Regelverk for fiskefestivaler
- Tiltak som bidrar til at mer av oppfiskede ressurser utnyttes til mat

Nødvendig med tiltak

Arbeidsgruppens forslag til tiltak kan virke omfattende, men må ses i lys av at turistfiske hittil har vært relativt fritt, dog

med unntak av utførselsbegrensningen.

En betydelig vekst i turistfiske langs størstedelen av kysten har gjort det klart for de fleste at tiden er moden for å etablere systemer og reguleringer som sikrer forvaltningen nødvendig oversikt og kontroll med uttaket. Det må sikres bærekraftig høsting av de enkelte bestandene, slik at disse opprettholdes over tid. Mange av forslagene må ses i sammenheng, det vil si enkelte tiltak forutsetter at andre foreslåtte tiltak kommer på plass samtidig. Arbeidsgruppen har vært oppatt av at det bør være mulig å videreføre turistfiske som lønnsom næring, men mener det generelt er behov for en profesjonalisering av næringen, innenfor bærekraftige rammer.

Saken kommer på høring

Fiskeridirektoratet har varslet at sak om endret regulering av turistfiske kommer på høring. NFSF ser at turistfiske mange steder har fått et slikt omfang at det må ha innvirkning på lokale bestander. Det fiskes fra mange bedrifter med et stort antall båter med 5 – 10 stenger nærmest døgnet rundt hele året. Uten å forskut-tere NFSF sitt høringssvar, kan vi si at organisasjonen vår vil gå inn for en begrensning av den mengden en turistfiske kan høste under sitt opphold i Norge. Vi tror at det likevel vil være et godt grunnlag for å videreføre turistfiske. Det er samtidig grunn til å understreke at turistfiske er næring og ikke fritidsfiske, selv om kvoteregnskapet i fiskerinorge har puttet fritidsfiske, turistfiske og ungdomsfiskeordningen i samme sekk når de setter opp regnskapet. ■

Les hele rapporten på www.fiskeridir.no

Trenger **din hjelp** til å finne breiflabb-egg

FORVALTNING: Det har gått 20 år siden forskere brukte folkeforskning første gang til å kartlegge dette spesielle fenomenet. Nå håper de folket stiller opp igjen.

TEKST: LARS KONGSVIK

Havforskere mener at breiflabb gyter for lite i norske farvann. Det gjør at vi er avhengige av tilførsel av yngel utenfra for å opprettholde bestanden vi har i dag. For å si mer om bestanden her hjemme, særlig nord for Stad, trenger forskerne hjelp til å kartlegge hvor den faktisk gyter.

– Vi gjorde et lignende stunt for et par år siden. Da fikk vi inn fine foto og videoklipp. Nå håper vi at dere fritidsfiskere kan hjelpe oss å kartlegge denne gytingen ytterligere, sier forsker Kjell Nedreaas.

Kan se ut som en gelemasse

Når breiflabb gyter, sender de ut store bånd med egg, opptil 17 meter lange og en halv meter brede. Det er disse forskerne trenger mer informasjon om når gytingen starter i februar-mars.

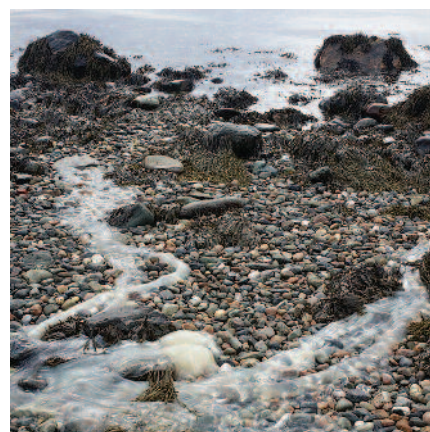
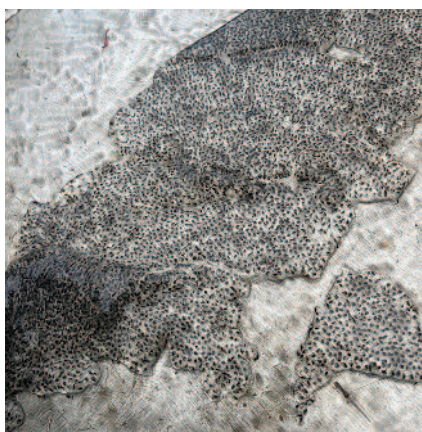
Eggbandene driver som oftest i sjøen og kan sette seg fast i fjæresteinene. De henger seg gjerne på iletau, garn og merder i oppdrettsanlegg. De kan minne om en stor gelemasse med tusenvis av egg, til å begynne med av rosa farge som etter hvert blir et blankt geleband med sorte prikker/larver før alt klekkes.

– Vi vet at det forekommer gyting i norske farvann, men vi trenger mer kunnskap om omfanget og hvor det skjer, sier Nedreaas.

Oppfordring: Ta bilder

Han oppfordrer alle som kommer over slike bånd til å ta bilde av både eggbandet og omgivelsene rundt, og oppgi navn og GPS-posisjon på funnstedet.

– Observasjonene er viktige, ikke bare for oss, men også for andre land. Når ar-

▲ **EGG:** Eksempler på breiflabband. Disse kan både være geleaktige og svartpriklete.
FOTO: FOTO LISE OFSTAD (ØVERST) OG HAVFORSKNINGSINSTITUTTET (UNDER)

ten reproducerer i våre farvann, får vi et større ansvar for arten, og Norge kan kreve større «eierrettighet» av bestanden, forklarer forskeren videre.

Dokumentasjonen vil hjelpe forskerne med å kartlegge om det finnes et mønster på hvor gytingen foregår, slik at de kan øke forskningsinnsatsen i de områdene til neste år.

Strandet breiflabb

Et vanlig vårtegn langs norskekysten er

observasjoner av strandete store, oftest drektige, breiflabb. Havforskningsinstituttet får årlig telefoner om dette fenomenet, og ønsker å få bedre oversikt og dokumentasjon av fenomenet ved å henstille til fritidsfiskere om å følge med og rapportere inn slike hendelser til instituttet. ■

Ved funn av eggband eller strandete breiflabb så meld dette inn til Havforskningsinstituttet via portalen www.dugnadforhavet.no/registrerfunn

Anbefaler loddestopp for Barentshavet i 2025

FORVALTNING: For første gang siden 2021 anbefaler havforskerne nullkvote for lodde i Barentshavet.

TEKST: ANDERS JAKOBSEN

Arets målinger viser at overlevelsen har vært svært dårlig for lodde, både for aldersgruppen ett til to år og for aldersgruppen to til tre år.

– Dødeligheten kan sammenlignes med 2003 og i 2014, som begge innledet perioder med lave nivåer av bestanden, sier Georg Skaret, havforsker og bestandsansvarlig lodde. Derfor er kvoterådet for 2025 en nullkvote. Det vi si at forskerne anbefaler fiskestopp for å gi bestanden

bedre muligheter til komme igjen så raskt som mulig. Sist gang det kom et slik nullråd var for fiskesesongen 2021.

Godt datagrunnlag

Det norsk-russiske økosystemtøktet i Barentshavet er den viktigste kilden til kunnskap om loddebestanden. I år var det det god dekning av loddebestanden, selv om været var ustabilt. Særlig de viktige områdene for beiting rundt Storbanken ble godt dekket. Det var kun sokkelen vest av Svalbard som ikke ble dekket av områdene hvor man kan forvente å finne lodde.

– Den store dekningsgraden gir et godt datagrunnlag for kvoterådet, sier Skaret.

Tre kollapsperioder

Lodda er en kortlevd art som dør like etter gyting. Den lever sjelden i mer enn fem år, så både mengde, utbredelse og vekst varierer kraftig fra år til år. Lodda er en nøkkelart i økosystemet i Barentshavet,

og er mat for flere andre arter – deriblant skrei. Fra målingene av loddebestanden i Barentshavet startet i 1972, har forskerne observert tre klare perioder med kollaps, der bestanden i minst fire år har vært på et svært lavt nivå.

Pleier å komme raskt tilbake

I løpet av de siste ti årene har loddebestanden vist svingninger over kortere tidsperioder enn tidligere. Årets bestandsnivå er tredje gangen på de ti årene at bestanden er under høstbart nivå.

– Historisk har lodda i Barentshavet vist stor evne til å komme raskt tilbake etter lave perioder. Og dagens loddeforvaltning er innrettet for å ta høyde for de potensielt sårbare og lave periodene som bestanden opplever, i tillegg til den nøkkelrollen lodda har for økosystemet i Barentshavet, sier Georg Skaret.

Den endelige loddekvoten blir fastsatt av en norsk-russisk fiskerikommisjon. ■

Nordic Boats AS er glad for å presentere Skager 660

Dette er en stabil, meget sjødyktig og lettdrevet fritidsbåt med lite vedlikehold. Med 57 hk dieselmotor har båten en marsjfart på 14-15 knop.

Gå inn på
skagerboat.no
og bygg din
Skager!

 Skager660
Den perfekte fritid- og landstedsbåt!

 NORDIC BOATS
www.nordicboats.no

Salg og produksjon: Nordic Boats AS
Skaganeset 29 • 5379 Steinsland
Telefon: 56 32 98 00 - 907 03 236

Ny miljøgift frå oppdretts- næringa kjem ut i naturen

FORSKNING: Oppdrettsnæringa brukar antigroemiddelet *tralopyril* på merdane. No er stoffet funne i svarthå, blåskjel og krill. Tidlegare er det også påvist i sediment og i filet frå laks i forsøk. Allereie i februar åtvara Havforskningsinstituttet om risikoen ved bruk av *tralopyril*.

TEKST: BEATE HODDEVIK

Tidlegare i år blei det funne store mengder død krill og omtrent 200 døde svarthå innerst i ein fjord i Rogaland, fleire kilometer frå næraste oppdrettsanlegg. Funnet blei gjort av lokale og varsla til Havforskningsinstituttet.

– Vi kan ikkje seie med sikkerheit kva dyra døde av, det kan skuldast naturlege forhold som til dømes oksygenmangel etter algeoppblomstring, men det blei funne til dels store mengder tralopyril i krillen som vi analyserte, seier forskar Bjørn Einar Grøsvik.

Svarthå-funn

Også i svarthåen fann forskarane stoffet.

– Vi analyserte fem svarthå, og alle

hadde høgt nivå av stoffet i magen. I ein av dei fann vi det også i levra, legg Grøsvik til.

At tralopyril blei funne i magen på dyra, betyr at dei har ete andre dyr som inneheld stoffet.

– Dette viser at det er risiko for at stoffet kan verte akkumulert oppover i næringskjeden, seier forskaren.

Skal ikkje finnast i naturen

Også i andre tilfelle med død krill er det funne tralopyril. Totalt har det kome melding om fem hendingar med død krill i år. Desse har forskarane analysert, i tillegg har to prøvar frå tidlegare rapporteringar blitt inkludert.

– Vi har påvist tralopyril i tre av desse. Det høyrer kanskje ikkje så mykje

ut, men sidan tralopyril i utgangspunktet ikkje finst i naturen, så er det likevel eit funn som bekreftar at det er spreidd ut til miljøet, seier Grøsvik.

Også i blåskjell og i sediment

Havforskningsinstituttet har funne stoffet både i blåskjell langt unna nærmaste anlegg, i sediment nær oppdrettsanlegg og i

Kvifor impregnering?

- Når oppdrettsmerdar heng i sjøen, gror det ulike organismar på dei
- Det hindrar gjennomstrøyming av vatn og kan vere negativt for oppdrettsfisken si velferd
- For å hindre groing, brukar oppdrettarane eit antigroemiddel
- Slike middel vert ofte omtala som impregnering

Frå kopar til tralopyril

- Tidlegare var kopar det mest brukte impregneringsmiddelet.
- Med auka merksemd på uheldige miljøverknader av kopar har oppdrettarane søkt etter nye stoff.
- Dei siste åra har kopar blitt erstatta av tralopyril, også kalla econea.
- Det er dette stoffet som no er funne igjen i ulike dyr.

- Impregneringsstoff blir godkjent av Miljødirektoratet.

Om tralopyril

- Stoffet er lett nedbrytbart, og har ei halveringstid i sjø på omlag ni timar, avhengig av temperatur og lys.
- Vi har for lite kunnskap om giftigheit til både stoffet sjølv og til nedbrytingsprodukta som det vert omdanna til.

- Tralopyril kan klassifiserast som eit PFAS-stoff. Dette er miljøgifter som vi ikkje ønsker skal bygge seg opp i miljøet.
- Ofte blir merdane impregner-te med tralopyril saman med sinkpyrithion eller koparpyrithion. Også desse er giftige stoff. Vi manglar kunnskap om korleis dei kan påverke økosystemet.

VASSPRØVAR: Frå eit tidlegare prosjekt der forskar Bjørn Einar Grøsvik tok vassprøvar som blei analysert for kopar.

FOTO: CHRISTINE FAGERBAKKE/
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

høge konsentrasjonar i levande blåskjel som veks på desse anlegga. I tillegg til at tralopyril blir brukt i antigroemiddel på oppdrettsanlegg, kan det vere brukt i enkelte typar botnsmøring til fartøy på over 25 meter.

– Vi har ikkje klart å finne data på om det er i bruk på fartøy i Noreg. Samstundes er funnstaden for krill og svarthå i Rogaland så langt inne i ein fjord at det er lite truleg med stor trafikk av slike fartøy der, seier forskar Bjørn Einar Grøsvik. ■

Vegen vidare:

- Havforskningsinstituttet følger opp funna som er gjort både når det gjeld mat og miljø.
- Det er i gang undersøkingar på blåskjell, kaldtvasskorallar og reker.
- Det vert også arbeid med å forbetre metodane som skal påvise stoffet.
- Resultata vert publisert fortløpande

Opprop:

Norske oppdrettsanlegg må tettes eller stenges

MENINGER: Regjeringen og Stortinget må ta grep for å gjøre norsk fiskeoppdrett utslippsfri og rydde opp i katastrofale tilstander med sykdom og fiskedød.

TEKST: Martin Eggen, naturvern-rådgiver BirdLife Norge.

Dette krever syv organisasjoner i et opprop, deriblant BirdLife Norge. BirdLife Norge er dessuten sterkt urolig for at landbasert oppdrett skal ødelegge enda mer av kystsonen vår. Havmiljøet, villfiskressursene og kystnaturen skades av oppdrett. Slik skal det ikke fortsette. Det er i tillegg dokumentert dårlig fiskehelse og massedød på flere norske oppdrettsanlegg.

Omfattende skader

Oppdrettsnæringen er blitt en av våre største industrier, og vi må ha de samme forventningene til miljøansvar hos den som i andre store næringer: Krav til utslippskontroll, lokalitets- og konsekvensvurderinger og ikke minst: Samme dyrevelferd for fisk som for andre husdyr.

Prisen for å fortsette som i dag er altfor høy for kysten vår, med stadig spredning av lakselus, fiskesykdommer, forurensning og rømning: For eksempel er oppdrettsnæringens totale utslipp av næringssalter nå fem ganger så store som utslippene fra kommuner, jordbruk og industri til sammen. Sykdom, lus og genetisk forurensning fra rømt fisk sprer seg til villaks og villtorsk.

Må sikres

Vi må sikre villfisk-rike og rene fjorder. Oppdrettsnæringen skyter seg i foten om de overkjører miljø og dyrevelferd. Å fortsette å øke kapasiteten i oppdrettsnæringen i åpne merder, er totalt uansvarlig.

Krav om at alle anlegg fremover skal være utslippsfrie og rømnings-sikre er svært viktig. Alle oppdrettsanlegg, enten de er landbaserte eller flytende i sjø, må ha effektiv rømningssikring, og filtrering av slam og sykdomssmitte i utslippsvannet. Slammet bør gjenvinnes.

Viktige tiltak

Regjeringen må sikre grunnleggende miljø- og dyrevelferdshensyn.

Vi foreslår følgende tiltak:

- Oppdrettsanleggene gjøres utslipps- og rømningsfrie, både eksisterende og nye anlegg.
- Antallet oppdrettsfisk i åpne merder må reduseres langs hele kysten, og først i problemområdene.
- Det må settes av større oppdrettsfrie soner og flere marine verneområder.
- Torskeoppdrett legges på is inntil teknologien er moden og rømningsfri.
- Landbaserte anlegg må kun etableres på såkalte grå arealer, for eksempel allerede etablerte industritomter, så vi unngår ytterligere sprengning og ødeleggelse av verdifull skjærgård.
- Dyrevelferd både inni og utenfor anleggene må ivaretas uansett oppdrettsteknologi.

Disse tiltakene er også blant våre innspill til Havbruksutvalgets NOU «Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping».

Andre land strammer inn

Vi er ikke alene om å kreve høyere standard fra oppdretterne. Det har nylig vært store folkelige aksjoner i både Chile, Canada, Skottland og på Island, og tiltak er på gang. Fire delstater på USAs vestkyst har allerede vedtatt lukking.

Oppropet støttes av

- Naturvernforbundet
- Norske Lakseelver
- Reddwillaksen
- BirdLife Norge
- Natur og Ungdom
- Sabima
- Norges Jeger- og Fiskerforbund
- Norges Fritids- og Småfiskerforbund

Mange nye arter etablerer seg

NYKOMLING: Asiatisk penselkrabbe er tallrik i Oslofjorden.

FOTO: HANS HILLEWAERT

FORSKNING: Havforskerne har kartlagt både de nye krabbeartene i Oslofjorden og mange flere nykommere.

TEKST: CHRISTINE FAGERBAKKE

– **N**oen steder ser vi at det var opp mot 70 prosent penselkrabbe i forhold til vår egen strandkrabbe, sier havforsker Vivan Husa.

Hun er ekspert på fremmede marine arter og har i år overvåket en rekke havner for fremmede marine arter. Og artene lar ikke vente på seg.

Reproduserende penselkrabbe

I utgangspunktet var havforskerne på jakt etter to nye typer krabbe: Den asiatiske strandkrabben *Hemigrapsus sanguineus* og penselkrabben *Hemigrapsus takanoi*. I tillegg har de kartlagt ullhåndskrabben *Eriocheir sinensis* i Drammensfjorden og ved utløpet av Glomma.

– Vi har tatt en rekke DNA-prøver i elvene, så disse prøvene skal vi se nærmere på utover høsten, sier Husa.

Og de fant store mengder av den asiatiske penselkrabben, *Hemigrapsus takanoi*. Allerede i 2022 ble det klart at den hadde spredd seg til hele Oslofjorden.

Kartla med overflatesvømming

Under kartleggingen hadde havforskerne satt mer enn 90 teiner med ganske labert resultat. Derfor var de ikke helt sikre på om noen av disse krabbene faktisk var i Oslofjorden.

– Det var nok metoden vår som feilet litt. For jeg tror ikke disse krabbene liker å klatre inn i teiner, sier Husa og legger til:

– Senere da jeg satt på laben for å undersøke nærmere, krøp det ut masse små krabber som så ut som små flått.

Da dro de tilbake med snorkel, var resultatene oppsiktsvekkende. På flere stasjoner var opp mot 70 prosent penselkrabbe i forhold til den vanlige gråkrabben vi er mer vant til.

– Det heter seg at artene ikke er etablert før de reproduserer seg. Og penselkrabben reproduserer seg. Vi fant mange hunner med rogn i alle størrelser, sier Husa.

I denne omgang fant forskerne kun ett eksemplar av den asiatiske strandkrabben, så for øyeblikket dominerer penselkrabben Oslofjorden.

To nye «dørstokkarter»

I tillegg fant havforskerne to nye «dørstokkarter»: Muslingen *Rangia cuneata* som i utgangspunktet lever i Mexicogulfen, og anemonen *Diadumene lineata*.

– Det betyr at det er funnet tre nye «dørstokkarter» langs kysten vår på bare noen uker, sier Vivan Husa.

Tidligere i august fant også dykkere sjøpungen *Perophora japonica* utenfor Egersund.

Musling fra Mexicogulfen

Husa har tidligere fått tips om døde skjell i fjæren som kunne ligne muslingen *Rangia cuneata*. Nå kan hun bekrefte at

Overvåking av fremmede marine arter

Årets prosjekt er finansiert av Miljødirektoratet og er et samarbeidsprosjekt mellom Havforskningsinstituttet og Norsk institutt for naturforskning (NINA). Det brukes mange metoder som strandsøk, snorkling, planktonhåv, grabb, begroingspanel, teiner og undersøkelser av brygger i småbåthavner, samt genetiske metoder som miljø-DNA og metastrekkoding.

Fakta: «Dørstokkarter»

- «Dørstokkarter» er arter forskerne antar etablerer seg i vår natur på sikt.
- Disse artene er gjerne allerede etablert i naboland.
- Per 2023 var det registrert fire sjøpunger som «dørstokkarter».
- En av disse er nå funnet langs kysten.
- I 2018 var havnespy også regnet som en «dørstokkart».

Slik melder du inn funn på Dugnad for havet

Først må du registrere deg via Dugnad for havet (dugnadforhavet.no), det lar havforskerne kvalitetssikre funnet ditt. Ta gjerne bilde av funnet ditt fra flere vinkler. Det kan også være lurt å ha noe i bildet som gir forskerne mulighet til å se størrelsen på det du har funnet. En detaljert, skriftlig skildring av funnet ditt er spesielt viktig om du ikke har foto.

▼ **PÅVIST:** Asiatisk strandkrabbe er funnet sporadisk på flere lokaliteter i Oslofjorden. FOTO: KJETIL WINDSLAND

▼ **MUSLING:** *Rangia cuneata* ble funnet i store mengder i Frierfjorden og Voldsfjorden. FOTO: RUDOLF SVENSEN

▼ **ANEMONE:** *Diadumene lineata* var tallrik på brygger på Malmøya og Ormøya i Oslofjorden. FOTO: VIVIAN HUSA

det er den ovale muslingen de har funnet i Oslofjorden.

– Vi fant levende skjell på alle stasjonene. De er opprinnelig fra Mexicogulfen, så det er litt rart at de lever her, sier Husa.

Hun mistenker at også denne arten har kommet med ballastvann til våre farvann for mange år siden. Flere fremmede arter haiker nemlig til Norge.

– De største skjellene var nok rundt fem år, og vi fant alle årsklasser nedover, fortsetter hun.

Den andre arten er anemonen *Diadumene lineata*. Denne har kun vært observert to ganger tidligere, utenfor Egersund i 2010 og på Fornebu i 2021.

– Denne fant vi ganske mye av på bryggene i to småbåthavner på Malmøya i Indre Oslofjord. Så det er tydelig at også denne arten er etablert i området.

Har fokusert på Oslofjorden

I 2023 foreslo Miljødirektoratet en overvåking av 34 norske risikohavner, inklu-

dert to på Svalbard. En så omfattende overvåking er ikke kommet i gang, men direktoratet har sammen med Havforskningsinstituttet startet i mindre skala.

– I 2024 har vi konsentrert oss om å overvåke fremmede marine arter i Oslofjorden og havnene Oslo, Drammen, Fredrikstad, Horten, Larvik og Kragerø. Det er viktig å finne ut om de er der, for å kunne iverksette tidlige tiltak. Vi vil fortsette å overvåke også i 2025, sier miljødirektør Ellen Hambro. ■

SØNNAK-BATTERIER FRA

• Telefon, Drammen: 913 83 632 • Vi leverer fritt på Veierland

www.autoutstyr.no

Stripet
pelamide:

Ny, fast gjest i

FORSKNING: Stripet pelamide (*Sarda sarda*), også kalt Atlantic bonito på engelsk, er en makrell-liknende fisk i makrellfamilien. Den har karakteristiske striper på skrå framover langs kroppen. Den kan bli om lag fem år gammel, 90 cm lang og veie 11 kilo.

TEKST: LEIF NØTTESTAD

Ryggen er mørkeblå med svarte linjer som brer seg framover på kroppen. Sidene er sølvaktige med skygger av grønt og lyseblått. Arten er utbredt over hele Nord-Atlanteren, Middelhavet og Svartehavet. Stripet pelamide gyter i mai–juni; siden legger den ut på næringsvandring i Middelhavet og Atlanterhavet. Makrell, tobis, sardin, ansjos og annen stimfisk i tillegg til blekksprut er den viktigste føden.

Arten dykker ned til 200 meter og befinner seg i vanligvis temperaturer fra 12 til 27 °C og saltholdighet mellom 14 og 39 prosent ved sørlige breddegrader. Stripet pelamide blir kjønnsmoden to år

gammel og 40 cm lang, og gyter i perioden mai–juli.

Dette er en god, velsmakende og ettertraktet matfisk, både fersk og hermetisk, og har en god del økonomisk betydning i sine viktigste utbredelsesområder i Middelhavet og Svartehavet.

Status og råd

ICCAT (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas) sin vitenskapskomité SCRS har foreløpigen forvaltningsråd for små tunfiskarter som stripet pelamide. Men flere regionale og nasjonale reguleringer finnes. Kunnskapen om biologien og fiskeriene etter små tunfiskarter er fragmentert i flere områder. Kvaliteten på kunnskapen er veldig forskjellig avhengig av hvilke arter tunfisk som omhandles. Fem av ti arter små tunfisk som utgjør 88 prosent av totalfangstene, og stripet pelamide er én av disse fem artene. Totalfangstene av stripet pelamide var om lag 15 000 tonn i 2007, og økte til nærmere 55 000 tonn i 2016. I 2019 ble det landet om lag 20 000 tonn, hvor 67 prosent av totalfangsten ble tatt i

Atlanterhavet og Middelhavet. Fangstmengdene er fremdeles usikre i flere av områdene, men stripet pelamide er den arten som det er høyest fangst av blant de små tunfiskartene i Atlanterhavet, og er av stor økonomisk betydning.

Fiskeri

Stripet pelamide blir hovedsakelig beskattet av kystfiskerier, ofte tradisjonelle fiskerier. Arten er spesielt viktig i Middelhavet og Svartehavet, hvor den fanges i tunfiskfeller, garn, ringnot, kroker og håndsnøre. Sportsfiske er også populært. Arten kom inn i norske farvann rundt 2009, og har inntil nylig vært omtalt som en eksotisk sommergjest fra sørligere breddegrader. Somrene 2010 og 2011 ble det fanget 1–2 tonn stripet pelamide, primært som bifangst i makrellfiskeriet, i norske farvann. Gjennomsnittsstørrelsen på disse var om lag 50 cm og 1,5 kg.

I senere år har det vært tatt en del stripet pelamide som bifangst i trål og notfiske, og i garn på og stang i fjorder og langs kysten. Både sommeren og høsten i 2015 og 2016 var det registrert relativt mange

Norge

Fakta:

Stripet pelamide

Latinsk navn: *Sarda sarda* (Bloch 1793)

Gyteområde: Atlanterhavet, Middelhavet og Svartehavet fra mai til juli

Oppvekstområde: Middelhavet

Maksimal størrelse: 90 cm og 11 kg

Levetid: 5 år

Føde: Dyreplankton i starten, deretter mest stimfisk som makrell, tobis, sardiner og ansjos, i tillegg til blekk-sprut i voksen alder.

◀ FOTO: ERLING SVENSEN/
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

individer i Oslofjorden. I september 2017 ble det tatt stripet pelamide på 2,2 kg, i januar 2018 ble det tatt 14 eksemplarer med en snittvekt på 2,5 kg i garn utenfor Sotra. En 59 cm lang stripet pelamide på 2,3 kg ble tatt i garn 9. januar 2021 ved Stamsund i Lofoten. At den er så langt nord, og på denne tiden av året, er svært uvanlig, for ikke å si historisk. Den siste meldingen er fra en hobbyfisker som melder om fangst av en 52 cm lang stripet pelamide på 1,66 kg ved Auklandshamn på Bømlo 18. september 2023.

Overvintrer trolig

Trolig har arten begynt å overvintere i norske farvann og beiter i sørlige deler av Norge også om vinteren, i likhet med andre sørlige fiskearter. Tilsvarende mønster ser vi også for verdens største tunfisk, makrellstørja, hvor enkelte stimer har overvintret og trolig beitet gjennom hele vinteren i norske farvann, som blant annet dokumentert basert på observasjoner og fangst både i 2017 og 2018. ■

Øk fangsten med Autosett

ENKLERE BLIR DET IKKE

Sett på agn og slipp. For hav og ferskvann.

Autosett AS
Østre Lohneier 69
4642 Søgne
909 32 416
www.autosett.no

Fisk juletorsken med TOGGEGARN

WWW.GARNBUA.NO

Fast frakt KR.99,- rask levering

Sommerens vakreste eventyr starter hos oss!

Vi har over 30 år med fagkunnskap, service og entusiasme i ryggmargen. Vi vet hva du trenger. Kom innom butikken for sikre tips og gode tilbud!

SE VÅR NETTBUTIKK WWW.JAKTOGFRILUFT.NO

Du kan også ringe inn eller sende din ordre på e-post:
ORDRETELEFON 37 06 07 00 - POST@JAKTOGFRILUFT.NO

Jakt&Friluft

WWW.JAKTOGFRILUFT.NO

ARENDAL: Bryggeriveien 4, 4848 Arendal | **GJØVIK:** Welhavensgate 1, 2821 Gjøvik

Konkurransen:

Uvanlig fangst

Dette er en tallrik art langs hele norskekysten, men det er likevel ikke en vanlig fangst.

Normalt vanlig må du fiske ganske dypt om du skal få en slik luring på kroken, men om våren kan arten dukke opp på grunnere vann. Vi spør som vanlig etter norsk og latinsk navn på arten.

Svar sendes innen utgangen av april til Småfisker'n v/Lars Kongsvik, Sagstadvegen 11, 5243 Fana. Merk konvoluttet *Konkurransen*.

FOTO: HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

Du kan også sende svar til smaafiskern@outlook.com, sett *Konkurransen* i emnefeltet.

Vinneren trekkes blant de som leverer riktig svar. ■

Svar på konkurransen nr 1/24:

Stripet pelamide

Riktig svar denne gangen var stripet pelamide, med det latinske navnet *Sarda sarda*. Den heldige vinneren ble Kjartan Telle på Saltrød, premie er sendt!

Artten har lenge vært regnet som en sjelden gjest her hos oss. Med økende sjøtemperatur ser vi imidlertid at flere arter som har vært vanlig lenger sør går over til å bli en del av våre stedlige arter, også langs norskekysten.

Stripet pelamide tilhører makrellfamilien. Viktige kjennetegn er den lange, trekantede fremre ryggfinnen, som er nesten sammenvokst med den bakre ryggfinnen. Arten har 5–10 diffuse skrå striper på ryggside. Finnene på buk og bryst er korte. Hodet og fremste del av kroppen har hudplater, mens resten av kroppen er dekket av ganske små skjell.

Sarda sarda er en stimfisk. Den lever pelagisk i de øvre vannlagene langs kysten. Der jakter den på mange fiskeslag og spiser også blekksprut og reker.

Leif Nøttestad ved Havforskningsinstituttet skrev en artikkel om stripet pelamide i 2019 som han har oppdatert i 2024. Vi har tatt artikkelen inn i dette badet slik at du kan lese mer om denne nykommeren i våre farvann. Det er jo artig at nye arter gir mulighet for fine fiskeopplevelser også i Oslofjorden der annet fiske er på nedadgående. ■

FOTO: HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

HELE LANDET FRA SYD TIL NORD

NFSF foreningsoversikt

SMÅFISKER'N ONSØY/RÅDE

Formann Torbjørn Halvorsen:
Gamleveien 50, 1642 Saltnes
☎ 974 95 044
✉ halvorsen.tb@gmail.com

Kasserer Stig Østenrød:
Sønningaveien 10A, 1626 Mandal
☎ 900 85 577
✉ stig.ostenrod@yahoo.no

SMÅFISKER'N MOSS/RYGGE

Formann Thorbjørn Andersen:
Grefsrødveien 6, 1560 Larkollen.
☎ 908 82 736
✉ andersen.thorbjorn@gmail.com

Kasserer Svern Giske:
Fjordgløtt 7, 1516 Moss
☎ 907 50 652
✉ svegis@online.no

SMÅFISKER'N TØNSBERG & OMEGN

Formann Frode Hansen:
Velleveien 29, 3118 Tønsberg
☎ 404 61 817
✉ frode.hansen1@online.no

Kasserer Stener Pettersen:
Magnesvei 5, 3151 Tolvsrød
☎ 920 39 156
✉ stenepe@online.no

SMÅFISKER'N STAVERN OG LARVIK

Formann Per Ivar Gundersen:
Askeveien 11, 3274 Larvik
☎ 950 66 959
✉ per.ivar.gundersen@sf-nett.no

Kasserer Harald Larsen:
Soleieveien 12, 3268 Larvik
☎ 911 88 923
✉ harald.larsen@outlook.com

SMÅFISKER'N TELEMAR

Formann Per Tveit:
Tømmervn. 37, 3943 Porsgrunn.
☎ 911 15 732
✉ ptveit@online.no

Kasserer Åse Hermansen:
Borgetun 23, 3711 Skien
☎ 909 50 759
✉ asehermansen@gmail.com

SMÅFISKER'N RISØR/ TVEDESTRAND

Formann Arne Thorvald Aanonsen
Dypvågveien 273,
4904 Tvedestrand
☎ 913 46 200
✉ arnethaanonsen25@gmail.com

Kasserer Iain Williams:
Dypvågveien 31, 4904 Tvedestrand
☎ 977 87 091
✉ lkw1972@icloud.com

SMÅFISKER'N ARENDAL

Formann Øyvind Jørgensen:
Lokesvei 42b, 4846 Arendal
☎ 900 26 177
✉ granvik-as@outlook.com

Kasserer Kjartan Telle:
Liaveien 10, 4815 Saltrød
☎ 480 23 563
✉ kjartanliv@gmail.com

KRISTIANSAND OG OMEGNEN

Formann Stein Otto Andersen:
Sigynsvei 2C, 4631 Kristiansand S
☎ 913 49 489
✉ steinottoandersen@gmail.com

Kasserer Tor Aagedal:
Konvallvn. 4, 4620 Kristiansand
☎ 918 73 535
✉ tor.aagedal@gmail.com

NFSF AVD. ROGALAND

Kontakt: Lars Kongsvik
Sagstadvei 11, 5243 Fana
☎ 959 78 566
✉ kongsviklars@gmail.com

BJØRNAFIJORDEN FRITIDSFISKARLAG

Formann Magnus Lyssand:
Håvardsvegen 53, 5200 Os
☎ 56 30 53 69 - 975 22 586
✉ magnuslyssand@yahoo.no

Kasserer Vermund Halhjem:
Bjørnavegen 19, 5200 Os
✉ vermund.halhjem@hotmail.no
www.ossmaafiskarlag.no

NFSF AVD. SOGN OG FJORDANE

Leiar Ottar Nygård:
Pernesvegen 23, 6717 Flatraket.
☎ 918 60 683
✉ ottar.nygard@gmail.com

Kasserer Kåre Nyheim:
Seljevegen 784, 6717 Flatraket
☎ 412 58 872
✉ kmnyh@online.no

NFSF AVD. MØRE OG ROMSDAL

Kontakt: Lars Kongsvik
Sagstadvei 11, 5243 Fana
☎ 959 78 566
✉ kongsviklars@gmail.com

LOFOTEN FRITIDSFISKERLAG

Formann Tore Johnny Markussen:
Legdaveien 17, 8372 Gravdal
☎ 959 11 444
✉ tore.johnny.markussen@gmail.com

Kasserer Roger Pettersen:
Bjørklia 4, 8370 Gravdal
☎ 911 24 240
✉ rogep@online.no

Meld deg inn i NFSF

Gjennom medlemskap i NFSF får du del i en rekke fordeler, og du bidrar til å styrke vår felles sak.

Er dette noe for deg, så meld deg inn via

www.småfiskern.no

- eller benytt kupongen under.

Årskontingenten fastsettes av lokallaget
(for tiden kr 150 - 300).

Vi kan tilby deg:

- Et høringsorgan som taler din sak overfor myndighetene
- Juridisk rådgivning
- At du gjennom lokalforeninger treffer sjøens folk med de samme interessene som du
- At du får anledning til å delta på sosial tiltak som skalldyr-aftener, bacalaofest, bryggefest, fiskekonkurranser og småfiskerfestivaler.
- At du sammen med andre får delta på kurs i rusebinding, garnfelling og redskapstell
- At du mottar forbundsbladet «Småfisker'n» helt gratis.

Ja takk!

Jeg melder meg inn som medlem i Norges Fritids- og Småfiskerforbund, og får tilsendt informasjon fra nærmeste lokallag. Som medlem mottar jeg medlemsbladet «Småfisker'n» gratis to ganger i året.

Navn:

Adresse:

Postnr.

Poststed

Tlf:

E-post :

Norges Fritids-
og Småfiskerforbund

Sagstadvegen 11
5243 FANA

HOBBYFISKERENS DRØM OG TROFASTE VENN

Teinehaling på aluminiumskive med to kilspor, kort bom og presshjul.

Fiskehjulet kan monteres både på aluminiumskive og garntrommel.

Bensindrevne og elektriske kraftblokker med regulerbar hastighet. Nå også med presshjul, avangler og fiskehjul som tilleggsutstyr.

**NORSK
PATENT**

*Ny generasjon,
sterk elektrisk
«All in one OlsenBlokk»
er klar for levering!
Ta kontakt for mer info!*

**Olsen Fangst
og
Kraftblokk**

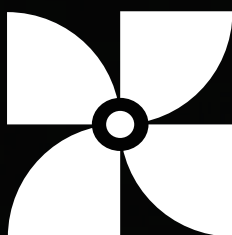
- En fritidsfiskers trofaste venn

www.kraftblokk.no
976 81 636/905 64 598

RETURADRESSE:
Lars Kongsvik
Sagstadveien 11
5243 FANA

VITAR OSS AV SMÅ OG STORE

**SVEIS &
PROPELL
SERVICE**

**Salg av nye/brukte
propeller/propell-
utstyr og annet
båtutstyr.**

**Gode priser -
be om tilbud!**

Svein Orrebakken
Hegglandsdalsvegen 273
5211 Os

Mob. 404 08 424
www.propellservice.no
post@propellservice.no

*- og resultatet blir alltid
GODT SOM NYTT!*

Alt i propellreparasjoner.
Aluminium, rustfritt, bronse og stål.

TIL ALLE REDERE/BÅTEIERE:

*Vi har den glede å tilby service og
reparasjon på alle typer PROPELLER,
uansett størrelse eller skadens omfang
(brudd, skade, tæring, stigningsendring,
polering, bytte av nav, avballansering, m.m.
Reparasjonen av propellen vil aldri koste
mer enn HALVPARTEN av ny pris.*

- FAST PRIS •
- GARANTERT ARBEIDE •
- RASK LEVERING •

Vi er forhandler for de fleste propeller:

• Michigan	• Flex-o-fold
• Federal	• Max-prop
• Columbian	• Ballistic
• Radice	• Rapture
• Mikado	• Yanmar
• Teinbridge	• Volvo
• Hamble	• Div. foldepropeller
• Gori	• Seilpropeller

Alle propeller blir kontrollert og balansert før levering.

"Tenk på reservepropell som stepp-hjul"

Vi sender post/ postoppkrav over hele landet.